

Skolväsendet – lärare och elever

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om studie- och yrkesvägledning. Regeringen ska låta ta fram och uppdatera en digital studie- och yrkesvägledningsplattform, och studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad integreras i skolans verksamhet.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, främst med hänvisning till gällande rätt, pågående utredningar och arbeten samt tidigare ställningstaganden.

Motionerna tar upp frågor bl.a. om läraryrket, lärarlegitimation, fortbildning för lärare och skolledare, elevers arbets- och skolmiljö, elevhälsa, idrott och fysisk aktivitet, elevers närvaro, elevers inflytande, elever med särskilda behov och nyanlända elever.

I betänkandet finns 25 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16 och 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Bakgrund.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Läraryrket m.m.....	9
Legitimation.....	15
Fortbildning.....	18
Skolledare.....	22
Studie- och yrkesvägledning.....	26
Elevers arbets- och skolmiljö.....	31
Elevhälsa.....	34
Idrott och fysisk aktivitet m.m.....	38
Elevers frånvaro.....	42
Elevers inflytande.....	45
Elever med särskilda behov.....	48
Nyanlända elever.....	51
Motioner som bereds förenklat.....	56
Reservationer.....	57
1. Läraryrket m.m., punkt 1 (M).....	57
2. Minskad administration för lärare, punkt 2 (M, C, L, KD).....	57
3. Studiehandledare på modersmål och modersmålslärare, punkt 3 (V).....	58
4. Legitimation, punkt 4 (M, SD, C).....	59
5. Legitimation, punkt 4 (L).....	60
6. Fortbildning, punkt 5 (M).....	60
7. Fortbildning, punkt 5 (C).....	61
8. Fortbildning, punkt 5 (KD).....	62
9. Skolledare, punkt 6 (SD).....	63
10. Skolledare, punkt 6 (L).....	64
11. Antalet elever per studie- och yrkesvägledare, punkt 8 (SD).....	65
12. Elevers arbets- och skolmiljö, punkt 9 (M, C, L, KD).....	65
13. Elevers arbets- och skolmiljö, punkt 9 (SD).....	66
14. Skollokaler, punkt 10 (C).....	67
15. Skollokaler, punkt 10 (L).....	67
16. Elevhälsa, punkt 11 (V).....	68
17. Elevhälsa, punkt 11 (L).....	69
18. Idrott och fysisk aktivitet m.m., punkt 12 (KD).....	69
19. Elevers frånvaro, punkt 13 (L).....	70
20. Elevers inflytande, punkt 14 (M, C, L, KD).....	71
21. Elevers inflytande, punkt 14 (V).....	72
22. Elever med särskilda behov, punkt 15 (KD).....	73
23. Nyanlända elever, punkt 16 (M).....	73
24. Nyanlända elever, punkt 16 (SD).....	74
25. Nyanlända elever, punkt 16 (L).....	75
Särskilda yttranden.....	77
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (M).....	77
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (SD).....	77
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (C).....	77

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (V)	77
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (L)	78
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (KD).....	78
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	79
Motion från allmänna motionstiden 2015/16	79
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	79
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 17	92

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Läraryrket m.m.**

Riksdagen avslår motion

2016/17:3043 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 1 (M)

2. **Minskad administration för lärare**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3,

2016/17:948 av Phia Andersson (S) yrkande 2,

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10,

2016/17:1223 av Lotta Olsson (M),

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 6,

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkandena 9, 11 och 23.

Reservation 2 (M, C, L, KD)

3. **Studiehandledare på modersmål och modersmålslärare**

Riksdagen avslår motion

2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 3 (V)

4. **Legitimation**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,

2016/17:2040 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 28 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 20.

Reservation 4 (M, SD, C)

Reservation 5 (L)

5. **Fortbildning**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1008 av Per-Arne Håkansson (S),

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2,

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 29,

2016/17:3037 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkande 18,

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 3 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 5 och 12.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (C)

*Reservation 8 (KD)***6. Skolledare**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:834 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 12,

2016/17:1376 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) och

2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7.

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (L)

7. Studie- och yrkesvägledning

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska låta ta fram och uppdatera en digital studie- och yrkesvägledningsplattform och att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad integreras i skolans verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3066 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) och

bifaller delvis motion

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 13.

8. Antalet elever per studie- och yrkesvägledare

Riksdagen avslår motion

2016/17:1380 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD).

Reservation 11 (SD)

9. Elevers arbets- och skolmiljö

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 21,

2016/17:1934 av Staffan Danielsson (C),

2016/17:2707 av Sanne Lennström och Pyy Niemi (båda S) och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 24.

Reservation 12 (M, C, L, KD)

Reservation 13 (SD)

10. Skollokaler

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 26 och

2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5.

Reservation 14 (C)

Reservation 15 (L)

11. Elevhälsa

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,

2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 15 och
2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15.

Reservation 16 (V)

Reservation 17 (L)

12. Idrott och fysisk aktivitet m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1138 av Jasenko Omanovic (S),

2016/17:1666 av Kent Härstedt (S),

2016/17:2114 av Alexandra Anstrell m.fl. (M) och

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 34.

Reservation 18 (KD)

13. Elevers frånvaro

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1082 av Roger Haddad (L) yrkandena 1–3 och

2016/17:1539 av Marta Obminska (M).

Reservation 19 (L)

14. Elevers inflytande

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:196 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1–3 och

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 20 (M, C, L, KD)

Reservation 21 (V)

15. Elever med särskilda behov

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1327 av Margareta Cederfelt och Eva Lohman (båda M),

2016/17:853 av Magnus Persson (SD),

2016/17:996 av Åsa Westlund (S),

2016/17:1547 av Marta Obminska (M) och

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 7.

Reservation 22 (KD)

16. Nyanlända elever

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1068 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15,

2016/17:2042 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34,

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 33 och

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 31.

Reservation 23 (M)

Reservation 24 (SD)

*Reservation 25 (L)***17. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 27 april 2017

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Elisabet Knutsson (MP), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Roza Güclü Hedin (S), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 119 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16 och 2016/17, varav 57 behandlas förenklat. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionerna tar upp frågor bl.a. om läraryrket, lärarlegitimation, fortbildning för lärare och skolledare, elevers arbets- och skolmiljö, elevhälsa, idrott och fysisk aktivitet, elevers närvaro, elevers inflytande, elever med särskilda behov och nyanlända elever.

Utskottet fick den 23 februari 2017 information från Specialpedagogiska skolmyndigheten om dess verksamhet.

Bakgrund

Skolväsendet omfattar enligt skollagen (2010:800) skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, som inkluderar utbildning i svenska för invandrare (sfi), samt särskild utbildning för vuxna. I skolväsendet ingår också fritidshem. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda. Regelverket är så långt det är möjligt gemensamt för alla skolformer och skolhuvudmän.

I det här betänkandet behandlar utskottet främst frågor om lärare och elever i skolväsendet. Under våren 2017 behandlar utskottet även motionsyrkanden som gäller grundläggande frågor om utbildningen respektive övergripande skolfrågor i två ytterligare betänkanden som rör skolväsendet (bet. 2016/17:UbU17 och bet. 2016/17:UbU19).

Utskottets överväganden

Läraryrket m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. introduktion till läraryrket, minskad administration för lärare samt studiehandledare på modersmål och modersmålslärare.

Jämför reservation 1 (M), 2 (M, C, L, KD) och 3 (V).

Motionerna

Introduktionsperiod för lärare

I kommittémotion 2016/17:3043 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 efterfrågas en utredning om hur nytutexaminerade lärare kan få en bättre introduktion till läraryrket.

Minskad administration för lärare

I kommittémotion 2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 begärs att regeringen ska låta göra en översyn av läraernas tidsanvändning i syfte att ta fram förslag på hur mer tid kan frigöras till planering, kvalitetssäkring och undervisning. Enligt motionärerna lägger lärarna över två timmar per dag på administration och uppgifter relaterade till ordning och omsorg. Det är tid som skulle behöva läggas på att förbereda lektioner m.m.

I motion 2016/17:1223 av Lotta Olsson (M) efterfrågas en översyn av möjligheten att låta lärare som invandrat till Sverige arbeta som lärarassistenter för att hjälpa till med administrativa uppgifter.

I kommittémotion 2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 6 och i partimotion 2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10 föreslås att det införs en ny yrkeskategori, lärarassistent, som kan ta över olika administrativa och praktiska uppgifter som lärarna utför i dag.

I kommittémotion 2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 9 framhålls betydelsen av att underlätta för det civila samhället att bidra till och delta i skolans verksamhet för att öka tryggheten i skolan men också för att avlasta lärarna.

I yrkande 11 betonas vikten av att frigöra tid för mer lärarledd ämnesundervisning. Tiden för ämnesundervisning trängs undan av fler och fler uppgifter som läggs på lärare, t.ex. administration.

I yrkande 23 framförs att läraernas kringuppgifter kan utföras av nyanlända lärare för att avlasta lärarna och för att underlätta för nyanlända lärare att lära sig svenska och det svenska skolsystemet.

I motion 2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3 betonas att lärarnas administrativa börda ska minska, bl.a. genom att arbetsuppgifter som inte direkt rör undervisningen ska läggas på annan personal i skolan.

I motion 2016/17:948 av Phia Andersson (S) yrkande 2 begärs en översyn av behovet av dokumentation i skolan för att säkerställa att kvaliteten i verksamheten inte blir lidande.

Studiehandledare på modersmål och modersmålslärare

I partimotion 2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 begärs att regeringen skyndsamt ska se till att ta fram rekommendationer till skolhuvudmännen för att underlätta anställning av studiehandledare som kan ge studiehandledning på elevers modersmål och modersmålslärare. Motionärerna anser att modersmålsundervisningen behöver stärkas. Människor som talar samma språk som nyanlända elever är en outnyttjad resurs vid studiehandledning.

Bakgrund och gällande rätt

Introduktionsperiod för lärare

Riksdagen beslutade våren 2014 att ändra reglerna om lärares och förskollärares introduktionsperiod. De äldre reglerna innebar att huvudmännen var skyldiga att på begäran ge en anställd lärare eller förskollärare en introduktionsperiod så att han eller hon kunde ansöka om legitimation. Reglerna ersattes med en motsvarande skyldighet i fråga om en nyanställd lärare eller förskollärare som har en behörighetsgivande examen och som är ny i yrket (prop. 2013/14:220, bet. 2013/14:UbU17, rskr. 2013/14:264).

Introduktionsperioden regleras i 2 kap. 22 a § skollagen (2010:800). Av lagrummets första stycke följer att en huvudman som har anställt en lärare eller förskollärare som har behörighetsgivande examen ska se till att läraren eller förskolläraren i omedelbar anslutning till att anställningen påbörjas genomför en introduktionsperiod inom undervisning som i huvudsak svarar mot lärarens eller förskollärarens behörighet, om inte läraren eller förskolläraren tidigare har genomfört en sådan introduktionsperiod.

Regler om introduktionsperioden finns även i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare samt i Skolverkets föreskrift om introduktionsperiod för lärare och förskollärare (SKOLFS 2014:44). Skolverket gav 2015 också ut ett stödmaterial om introduktionsperiod för lärare och förskollärare.

Minskad administration för lärare

Under riksmötet 2013/14 biföll riksdagen två propositioner som innehöll förslag om ändringar i skollagen (2010:800) i syfte att förenkla lärarnas administrativa arbete. Som ett led i att frigöra tid för undervisningen

avskaffades 2013 kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner i de årskurser där betyg sätts. För årskurs 1–5 i grundskolan ska individuella utvecklingsplaner upprättas en gång per läsår, i stället för varje termin (prop. 2012/13:195, bet. 2013/14:UbU5, rskr. 2013/14:19). Den 1 juli 2014 ändrades skollagen i syfte att förtydliga reglerna om stöd och särskilt stöd och att förenkla lärarnas arbete med åtgärdsprogram och annan dokumentation (prop. 2013/14:160, bet. 2013/14:UbU19, rskr. 2013/14:291).

Enligt OECD-studien Talis (2013) ägnar svenska lärare mer av sin tid åt administrativa arbetsuppgifter och mindre åt undervisning och kompetensutveckling än lärare i andra OECD-länder.

Enligt Lärarförbundets rapport Låt lärare vara lärare, del 2 (2016) är det administrativa arbetet ett av de områden där arbetsbelastningen för lärare ökat mest. I rapporten konstateras att många huvudmän och skolledningar fortfarande tycks ha kvar olika former av dokumentation utöver sådan dokumentation som följer av de nationella styrdokumenterna, trots nationella reformer som syftat till att minska vissa administrativa krav.

Skolverket undersökte under våren 2012 grundskollärares tidsanvändning genom att ett representativt urval, ca 3 600 lärare, fick fylla i en tidsdagbok. Av rapporten Lärares yrkesvardag – en nationell kartläggning av grundskollärares tidsanvändning (rapport 2013:385) framgår bl.a. att de arbetsrelaterade aktiviteterna uppgick till 9 timmar och 40 minuter under en genomsnittlig arbetsdag (bland heltidsarbetande). Av dessa aktiviteter utgjorde bl.a. genomförd undervisning 3 timmar och 19 minuter, administrativt och praktiskt kringarbete 1 timme och 14 minuter och omsorg och ordning 52 minuter.

Studiehandledare på modersmål och modersmålslärare

En elev i någon av de obligatoriska skolformerna som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning, om detta språk är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket. Dessa krav gäller dock inte för en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna. En sådan elev ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk (se bl.a. 10 kap. 7 § skollagen). För elever i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan gäller motsvarande bestämmelser, med den skillnaden att det krävs att eleven har goda kunskaper i modersmålet, inte bara grundläggande kunskaper, för att eleven ska ha rätt till modersmålsundervisning. Detta gäller även i fråga om nationella minoritetsspråk (15 kap. 19 § och 18 kap. 19 § skollagen).

En elev som inte klarar av att följa undervisningen på svenska har rätt att få stöd i form av studiehandledning på sitt modersmål om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen. I 5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) sägs att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Motsvarande bestämmelse finns i 9 kap. 9 § gymnasieförordningen (2010:2039).

Den 19 mars 2015 tillkännagav riksdagen för regeringen att den skulle låta utreda utökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet och fjärrundervisning på entreprenad samt generellt se över entreprenadbestämmelserna i 23 kap. skollagen (bet. 2014/15:UbU3, rskr. 2014/15:141). Efter genomförd utredning lämnade regeringen i april 2016 propositionen Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål till riksdagen. Riksdagen biföll propositionen i juni 2016 (prop. 2015/16:173, bet. 2015/16:UbU18, rskr. 2015/16:315), och ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2016. Ändringarna i skollagen innebär att uppgifter inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som avser modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål får överlämnas på entreprenad till en annan huvudman. Även uppgifter som avser fjärrundervisning i modersmål eller studiehandledning på modersmål ska få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman.

Pågående arbete

Nationell samling för läraryrket

Regeringen tog 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.1) initiativ till en nationell samling för läraryrket, inom vilken arbetsmarknadens parter på skolans område arbetar tillsammans för att göra läraryrket mer attraktivt. Inom ramen för detta arbete har ett antal förslag till insatser identifierats som viktiga för att höja skolprofessionernas status och attraktivitet samt för att stärka rektorers och förskolechefers förutsättningar att utföra sina uppdrag. Några av frågorna som har behandlats är lärares administrativa arbetsbörda, hur nya lärare ska få en bra introduktion i läraryrket och hur lärare med utländsk lärarerfarenhet snabbare kan tas till vara i det svenska systemet.

Mot bakgrund av diskussionerna inom den nationella samlingen för läraryrket tillsatte regeringen den 15 september 2016 utredningen Bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner, som ska lämna förslag som syftar till att ge bättre förutsättningar för lärare, förskollärare, rektorer och förskolechefer att utföra sina uppdrag och bl.a. se över behörighets- och legitimationsreglerna (dir. 2016:76). Utredningen ska arbeta i dialog med dem som medverkar i den nationella samlingen för läraryrket och ska bl.a.

- se över hur lärare och förskollärare kan stärkas i sin profession, bl.a. hur en god introduktion i lärar- och förskolläraryrkena kan säkras
- se över lärares, rektorers och förskolechefers administrativa arbetsbörda
- föreslå hur lärarförsörjningen till utbildning i svenska för invandrare (sfi) kan säkras och vid behov lämna förslag till justeringar av bestämmelserna om legitimation och behörighet för denna lärargrupp
- föreslå hur fler behörighetsgivande examina kan omfatta ämnena modersmål eller svenska som andraspråk och föreslå hur andra vägar till

behörighet ska kunna skapas i fler av de modersmål som efterfrågas av skolväsendet.

Delar av uppdraget, bl.a. den del som avser att se över hur en god introduktion i lärar- och förskolläraryrkena kan säkras, ska redovisas senast den 1 juni 2017. Övriga delar av uppdraget som beskrivs ovan ska redovisas senast den 1 december 2017.

Skolkommisionen

Regeringen har tillsatt 2015 års skolkommision (dir. 2015:35) som ska lämna förslag som syftar till höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan. Skolkommisionen gör i sitt delbetänkande från maj 2016 (SOU 2016:38) bedömningen att huvudmännen bör beakta den administrativa bördan för lärare och rektorer och vara restriktiva med att belasta dem med egna mål, anvisningar och redovisningskrav vid sidan av det som anges i nationella styrdokument. Det finns därför ett behov av att undersöka vilka administrativa uppgifter utöver dem som följer av de nationella målen som läggs på lärare och skålen till detta samt se över vilka möjligheter det finns att minska mængden sådana uppgifter. Kommisionens arbete ska slutredovisas senast den 20 april 2017 (dir. 2016:86).

Nationella skolutvecklingsprogram

Skolverket har sedan juli 2015 i uppdrag att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor inom grund- och gymnasieskolan (se bl.a. U2015/03844/S). De nationella skolutvecklingsprogrammen syftar till att möta huvudmäns och skolors olika förutsättningar och behov genom att erbjuda en variation av insatser inom olika områden. Insatserna ska bl.a. avse it som pedagogiskt och administrativt verktyg, hur lärares administrativa arbetsuppgifter kan minskas och arbetsprocesser göras mer effektiva.

Skolverket redovisade under hösten 2015 och vintern 2016 en plan för 2016–2019 för uppdragets utformning, innehåll och genomförande. I redovisningen presenterade Skolverket bl.a. ett nationellt skolutvecklingsprogram om digitalisering, som kommer att innefatta merparten av insatserna för att stärka den digitala kompetensen i undervisningssituationen och insatser för en effektivare administration med syfte att minska lärares och rektorers administrativa arbete. Inom ramen för programmet genomför Skolverket eller planerar Skolverket att genomföra flera olika kompetensutvecklingsinsatser (dnr 2015:899).

Inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen har Skolverket även redovisat ett program om nyanlända och flerspråkiga barns och elevers lärande. Detta program syftar till att skapa bättre förutsättningar för att erbjuda nyanlända och flerspråkiga barn och elever utbildning av hög och likvärdig

kvalitet. Inom ramen för programmet erbjuder Skolverket kompetens-utvecklingsinsatser inom bl.a. utveckling av undervisningen för nyanlända elever, som riktar sig till bl.a. modersmåls lärare och studiehandledare på modersmål.

Skolverket ska årligen följa upp de nationella skolutvecklingsprogrammen och lämna en utvärdering för 2016 och 2017 senast den 13 april 2018.

Utredningen om nationella prov

Utredningen om nationella prov, vars uppdrag var att föreslå ett effektivare och tillförlitligare nationellt sammanhållet system för bedömning, uppföljning och utvärdering av elevers kunskaper med minskad administrativ börda för lärare (dir. 2015:36), redovisade i mars 2016 sitt slutbetänkande till regeringen (SOU 2016:25). Utredaren ansåg bl.a. att datoriserade prov kan innebära minskad administration för lärare eftersom proven distribueras och bedöms digitalt. Vidare föreslog utredaren att vissa nationella prov ska ersättas av frivilliga bedömningsstöd, vilket bedöms minska lärares administrativa börda. Utredningen har remitterats.

Regeringen avser enligt Statsrådsberedningens propositionsförteckning (den 10 januari 2017) att avlämna en proposition till riksdagen i september 2017 om ett digitaliserat provsystem för likvärdig och rättssäker kunskapsbedömning.

Utskottets ställningstagande

Introduktionsperiod för lärare

Det är enligt utskottets mening mycket viktigt att nytexaminerade lärare får en god introduktion till läraryrket. Utskottet ser dock ingen anledning att föregripa den pågående utredningen Bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner som bl.a. ska se över frågan om hur en god introduktion i lärar- och förskolläraryrkena kan säkras. Utskottet avstyrker därmed motion 2016/17:3043 (M) yrkande 3.

Minskad administration för lärare

När det gäller yrkandet om minskad administration för lärare och skolledare vill utskottet hänvisa till det pågående arbetet på området, exempelvis Skolverkets uppdrag inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen och förslagen till en nationell it-strategi, vilka fortlöper t.o.m. 2019 samt den aviserade propositionen om ett digitaliserat provsystem. Även den pågående utredningen Bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner ser över frågan om lärarnas administrativa börda. Utskottet anser mot den bakgrunden att någon åtgärd från riksdagen inte är motiverad. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2016/17:577 (S) yrkande 3, 2016/17:948 (S) yrkande 2, 2016/17:1069 (L) yrkande 10, 2016/17:1223 (M), 2016/17:2954

(C) yrkande 6, 2016/17:3045 (M) yrkande 1 och 2016/17:3211 (KD) yrkandena 9, 11 och 23.

Studiehandledare på modersmål och modersmåls lärare

När det gäller yrkandet om att ta fram rekommendationer för att underlätta anställningen av studiehandledare på modersmål och modersmåls lärare kan utskottet för sin del konstatera att riksdagen nyligen ställt sig bakom lagändringar om att uppgifter inom bl.a. grundskolan och gymnasieskolan som avser modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål får överlämnas på entreprenad till en annan huvudman. Även uppgifter som avser fjärrundervisning i modersmål eller studiehandledning på modersmål ska få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman (prop. 2015/16:173, bet. 2015/16:UbU18, rskr. 2015/16:315). Lagändringar kommer att underlätta möjligheterna att tillgodose elevers behov av undervisning av modersmåls lärare och tillgången till studiehandledare. Utskottet vill även nämna Skolverkets kompetensutvecklingsinsatser inom ramen för skolutvecklingsprogrammen till de två personalgrupperna. Utskottet kan mot bakgrund av det anförda inte se något behov av att vidta några åtgärder i enlighet med motionsönskemålet och avstyrker därmed motion 2016/17:1988 (V) yrkande 5.

Legitimation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. tillfälliga undantag för pensionerade lärare från kraven på lärarlegitimation för att kunna sätta betyg.

Jämför reservation 4 (M, SD, C) och 5 (L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 20 efterfrågas ett tillfälligt undantag för pensionerade lärare från kravet på lärarlegitimation för att kunna sätta betyg. Dagens stelbenta regler innebär enligt motionärerna ett slöseri med kompetens och resurser.

I motion 2016/17:2040 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) begärs ändringar i skollagens bestämmelser om vissa undantag från kraven på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning i skolväsendet (2 kap. 17 §) i syfte att gör det möjligt för utländska lärare att bedriva språkundervisning på sitt eget modersmål.

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 28 efterfrågas ett tillfälligt undantag under tre år för pensionerade lärare och obehöriga lärare från kravet på lärarlegitimation för att kunna sätta betyg.

I partimotion 2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 föreslås att legitimations- och behörighetskraven för lärare bör bli tydligare i syfte att öka undervisningens kvalitet.

Gällande rätt

Riksdagen har genom ändringar i skollagen (2010:800) beslutat att införa ett legitimationssystem för lärare och förskollärare från den 1 juli 2011 (prop. 2010/11:20, bet. 2010/11:UbU5, rskr. 2010/11:171). Regleringen i skollagen kompletteras av bestämmelser i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare (behörighetsförordningen) och av föreskrifter från Skolverket, som är den myndighet som utfärdar legitimationen.

Enligt huvudregeln i 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisning i skolväsendet. Vidare får i huvudsak endast legitimerade lärare eller förskollärare anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 §). Det är endast lärare eller förskollärare som har en behörighetsgivande examen enligt behörighetsförordningen som efter ansökan ska beviljas legitimation av Skolverket (2 kap. 16 § skollagen).

Av 2 kap. 16 § tredje stycket skollagen framgår att Skolverkets prövning efter ansökan kan avse även ytterligare behörighetsgivande utbildning som läraren eller förskolläraren har slutfört med tillfredsställande resultat. Med ytterligare behörighetsgivande utbildning avses alla typer av utbildning som ger läraren eller förskolläraren behörighet att undervisa i ämnen, årskurser och skolformer utöver vad som följer av en behörighetsgivande examen. Utbildningen kan ha slutförts före, samtidigt med eller efter den behörighetsgivande examen. Ansökan kan även avse ytterligare behörighet på annan grund än utbildning (se prop. 2012/13:187 s. 42).

Det ska anges på legitimationen vilken behörighet läraren eller förskolläraren har att bedriva undervisning i skolväsendet, dvs. vilken eller vilka skolformer eller fritidshem, årskurser eller motsvarande, ämnen eller ämnesområden som behörigheten avser (2 kap. 16 § fjärde stycket skollagen och 4 kap. 4 § behörighetsförordningen). Det är alltså inte legitimationen i sig utan behörigheten som styr var i skolväsendet läraren eller förskolläraren får undervisa.

I skollagen finns vissa undantag från kraven på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning i skolväsendet (2 kap. 17 §). Bland annat får lärare som saknar legitimation och behörighet för undervisningen trots det bedriva undervisning i fristående skolor och fristående fritidshem med särskild pedagogisk inriktning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har bemyndigats att meddela föreskrifter om vilka särskilda pedagogiska inriktningar som avses. Enligt förordningen (2011:326) om

behörighet och legitimation för lärare och förskollärare avses med särskild pedagogisk inriktning Waldorfpedagogisk inriktning (1 kap. 4 §).

Riksdagen har beslutat att vissa lärare och förskollärare, t.ex. lärare med lång undervisningserfarenhet, lärare i särskolan och lärare inom kultur- och musikskolan, ska kunna få lärarlegitimation under en övergångsperiod även om de inte uppfyller legitimationskraven (prop. 2012/13:187, bet. 2013/14:UbU6, rskr. 2013/14:27). Beslutet innebär också att fritidspedagoger får undervisa på fritidshem utan att ha legitimation.

Bakgrund och pågående arbete

Nationell samling för läraryrket

Som beskrivs ovan under avsnittet Läraryrket m.m., tog regeringen 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.1) initiativ till en nationell samling för läraryrket inom vilken arbetsmarknadens parter på skolans område arbetar tillsammans för att göra läraryrket mer attraktivt. Några av frågorna som har behandlats inom ramen för den nationella samlingen för läraryrket är legitimations- och behörighetsreformen och hur lärare med utländsk lärarerfarenhet snabbare kan tas till vara i det svenska systemet.

Regeringen tillsatte den 15 september 2016 en särskild utredare som ska lämna förslag som syftar till att ge bättre förutsättningar för lärare, förskollärare, rektorer och förskolechefer att utföra sina uppdrag och bl.a. se över behörighets- och legitimationsreglerna (dir. 2016:76). Utredaren har inom behörighets- och legitimationsområdet bl.a. till uppgift att identifiera eventuella problem som följer av reglerna för legitimation och behörighet samt bedöma om det finns behov av att justera reglerna om legitimation och behörighet utan att reformens grundprincip förändras för att underlätta kompetensförsörjningen. Utredaren ska arbeta i dialog med dem som medverkar i den nationella samlingen för läraryrket. Den del av uppdraget som avser justeringar av legitimations- och behörighetsreglerna ska redovisas senast den 1 juni 2017, tillsammans med vissa andra delar av uppdraget. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 1 december 2017.

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden om att på olika sätt ändra legitimationsreglerna för att underlätta för olika lärarkategorier att undervisa i svensk skola och på så sätt ta till vara deras kompetens vill utskottet invänta den utredning som pågår och som har till uppgift att identifiera eventuella problem som följer av reglerna för legitimation och behörighet. Utskottet anser att regeringens beredning av det kommande betänkandet får utvisa om det finns behov av att justera reglerna om legitimation och behörighet utan att reformens grundprincip förändras för att underlätta kompetensförsörjningen.

När det gäller yrkandet om att tydliggöra legitimations- och behörighetsreglerna anser utskottet, mot bakgrund av strävan i den aktuella

utredningen (dir. 2016:76) att underlätta kompetensförsörjningen, att några regeländringar som tvärtom riskerar att försvåra kompetensförsörjningen inte är aktuella.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2016/17:1069 (L) yrkande 8, 2016/17:2040 (SD), 2016/17:2973 (C) yrkande 28 och 2016/17:3389 (M) yrkande 20.

Fortbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. fortbildningsinsatser i fler ämnen, inrättandet av ett nationellt centrum för professionsutveckling och en statlig kompetensutvecklingsgaranti för lärare.

Jämför reservation 6 (M), 7 (C) och 8 (KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 5 begärs att det ska utvecklas fortbildningsinsatser i fler ämnen, likt Matematiklyftet.

I yrkande 12 föreslås att alla lärare ska omfattas av en individuell kompetensutvecklingsplan. Enligt motionärerna bör en översyn göras av hur alla skolhuvudmän kan åläggas krav på att ge alla lärare en individuell kompetensutvecklingsplan för att garantera regelbunden fortbildning.

I kommittémotion 2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 föreslås att det inrättas ett nationellt centrum för professionsutveckling som samarbetar med landets lärosäten, Skolinspektionen, huvudmännen för skolan och professionen för att garantera alla lärares och skolledares fortbildning.

I kommittémotion 2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2 föreslås att det införs en statlig kompetensutvecklingsgaranti för lärare och skolledare.

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 29 efterfrågas en översyn av hur man kan höja kompetensen i att undervisa nyanlända elever. Ett kompetenscentrum, som är en del i ett nationellt institut för lärar- och skolledarkvalitet, skulle enligt motionärerna kunna skapa förutsättningar för utveckling och högre kvalitet i skolors undervisning av nyanlända elever.

I kommittémotion 2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 18 begärs att personal på skolor löpande utbildas i jämställdhet och i hur sexuella trakasserier, könsrelaterat våld och kränkningar uppmärksammas och åtgärdas.

I kommittémotion 2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 3 föreslås att skolans offentligfinansierade fortbildning ska granskas så att den

utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Motionärerna menar att fortbildning, finansierat med offentliga medel erbjuds i alltför många skolor utan att det finns vetenskapligt stöd för fortbildningen. I värsta fall kan det enligt motionärerna påverka undervisningens kvalitet när kortsiktiga populära trender plockas in i skolans undervisning.

I motion 2016/17:1008 av Per-Arne Håkansson (S) efterfrågas en översyn av utvecklingsmöjligheterna för sfi-lärare. Ett sätt att öka attraktionskraften för sfi-lärarjobbet är att finna vägar för kompetensutveckling och karriär inom yrket.

Gällande rätt

Skollagen (2010:800) innehåller bestämmelser om kompetensutveckling. Av 2 kap. 34 § framgår att huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska vidare se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Bakgrund och pågående arbete

Nationellt prioriterad fortbildning

Enligt förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk ska verket svara för nationellt prioriterad fortbildning och ge stöd i form av annan kompetensutveckling för personal.

För vissa fortbildningar administrerar Skolverket statliga stöd och bidrag. Skolverket ansvarar bl.a. för två omfattande fortbildningssatsningar, Matematiklyftet och Läsllyftet, som bygger på kollegialt lärande och särskilt utbildade handledare (se nedan).

Med stöd av förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor får lärosätena på uppdrag av myndigheter anordna uppdragsutbildning för andra än anställda hos uppdragsgivaren. Exempel på sådan utbildning är den utbildning som lärosätena anordnar på uppdrag av Skolverket, t.ex. fortbildning av lärare och förskollärare och befattningsutbildning för rektorer.

Inom ramen för Skolverkets olika uppdrag kan en av verkets insatser vara kompetensutveckling, t.ex. inom uppdraget att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolkommissionen

Regeringen har tillsatt 2015 års skolkommission (dir. 2015:35) som ska lämna förslag som syftar till höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan (se ovan under avsnittet Läraryrket m.m.). I Skolkommissionens delbetänkande från maj 2016 (SOU

2016:38) redovisar kommissionen sin långsiktiga plan när det gäller kompetensförsörjning. Kommissionen gör bl.a. bedömningen att ett nationellt professionsprogram för lärare bör införas och att kompetensutvecklingen av lärare och rektorer ska systematiseras och göras mer likvärdig. Kommissionen anger i delbetänkandet att den avser att i sitt slutbetänkande återkomma med konkreta förslag till utformningen av insatserna. Kommissionens arbete ska slutredovisas senast den 20 april 2017.

Nationell samling för läraryrket

Som beskrivits ovan under bl.a. avsnittet Läraryrket m.m. tog regeringen 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.1) initiativ till en nationell samling för läraryrket, inom vilken arbetsmarknadens parter på skolans område arbetar tillsammans för att göra läraryrket mer attraktivt. Utifrån den nationella samlingen för läraryrket tillsatte regeringen den 15 september 2016 en särskild utredare som ska lämna förslag som syftar till att ge bättre förutsättningar för lärare, förskollärare, rektorer och förskolechefer att utföra sina uppdrag och bl.a. se över behörighets- och legitimationsreglerna (dir. 2016:76). När det gäller fortbildningsfrågor har utredaren bl.a. i uppdrag att ta ställning till vilken form som bäst lämpar sig för behörighetsgivande fortbildning och om den bör bli permanent samt att hålla sig informerad om Skolkommissionens arbete och de förslag som kommissionen lämnar när det gäller professionsutveckling och vid behov lämna kompletterande förslag som bidrar till att säkerställa att huvudmannen tar sitt ansvar för kompetensutveckling. Dessa delar av uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2017.

De nationella skolutvecklingsprogrammen

Inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen (U2015/03844/S), som beskrivs närmare ovan under bl.a. avsnittet Läraryrket m.m., genomför Skolverket en rad fortbildningsinsatser. Skolverket presenterade under hösten 2015 och vintern 2016 en plan för genomförandet av åtta nationella skolutvecklingsprogram (dnr 2015:899) inom bl.a. digitalisering, nyanlända och flerspråkiga barns och elevers lärande, kunskaper och värden, skola och arbetsliv, vidare studier samt systematiskt kvalitetsarbete. Inom ramen för de olika programmen erbjuder Skolverket eller planerar Skolverket att erbjuda t.ex. olika kompetensutvecklingsinsatser som genomförs ute på skolor och hos huvudmän eller genom uppdragsutbildningar vid universitet och högskolor. Matematiklyftet och Läslyftet (se nedan) ingår t.ex. i det nationella skolutvecklingsprogrammet om kunskaper och värden, tillsammans med bl.a. en liknande satsning för att utveckla undervisningen i naturvetenskap och teknik för lärare vid grundskolor och gymnasieskolor inom dessa ämnen.

Skolverket ska årligen följa upp genomförandet av de nationella skolutvecklingsprogrammen och lämna en utvärdering för 2016 och 2017 senast den 13 april 2018.

Skolforskningsinstitutet

Skolforskningsinstitutet, som startade sin verksamhet den 1 januari 2015, har till uppdrag att bidra till att de verksamma inom skolväsendet ges goda förutsättningar att planera, genomföra och utvärdera undervisningen med stöd av vetenskapligt underbyggda metoder och arbetssätt. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barns och elevers utveckling och lärande och till förbättrade kunskapsresultat för elever. Inom ramen för detta uppdrag ska Skolforskningsinstitutet bl.a. enligt myndighetens instruktion (2014:1578)

- göra systematiska översikter och andra forskningssammanställningar med god vetenskaplig kvalitet och presentera resultaten på ett sätt som är användbart för de verksamma inom skolväsendet
- sprida forskningsresultaten och göra dem tillgängliga för de verksamma inom skolväsendet
- utlysa medel för praktiktäna forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom de områden där relevant sådan forskning saknas
- fördela medel till praktiktäna forskning av högsta vetenskapliga kvalitet.

Vid utlysningar av forskningsmedel för praktiktäna forskning anger Skolforskningsinstitutet på sin webbplats att verksamma inom förskolan och skolan med fördel får delta i forskningen.

Vissa pågående och nyligen avslutade fortbildningsinsatser

Skolverket hade under perioden 2012–2016 i uppdrag att svara för en ämnesdidaktisk fortbildningsinsatsning för matematiklärare, det s.k. Matematiklyftet. Fortbildningen skedde genom kollegialt lärande, med hjälp av Skolverkets webbaserade lärportal för matematik. Huvudmännen kunde hos Skolverket söka statsbidrag för att delta genom handledare eller lärare (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16 s. 108 f.). Under 2012–2016 deltog över 35 000 matematiklärare i satsningen, vilket motsvarar 76 procent av alla matematiklärare i grund- och gymnasieskolan. Skolverket slutredovisade uppdraget till regeringen i november 2016 (dnr 2011:643). Matematiklyftet fortsätter även under läsåret 2017/18 då Skolverket ger de ca 20 procent av matematiklärarna som ännu inte fått ta del av kompetensutvecklingsinsatsen chansen att delta.

Skolverket fick vidare den 5 december 2013 i uppdrag att 2015–2018 svara för genomförandet av fortbildning av lärare i läs- och skrivutveckling med fokus på det kollegiala lärandet, det s.k. Läslyftet (U2013/07215/S). Skolverket har inom uppdraget tagit fram en särskild webbplattform för fortbildningen. Skolverket beräknar att ca 1 600–3 000 handledare kommer att kunna leda det kollegiala lärandet med ca 32 300 lärare under perioden 2015–2018.

Skolverket har under senare år haft ett flertal olika regeringsuppdrag inom jämställdhetsområdet i skolan. Skolverkets insatser har främst bestått i kompetensutveckling, fortbildning, kunskaps- och erfarenhetsspridning,

samverkan och produktion av material. I en avslutande redovisning den 18 februari 2015 (dnr 2011:01314) presenterades insatser som Skolverket gjort inom ramen för de regeringsuppdrag om jämställdhet verket har fått sedan 2011. Statskontoret har utvärderat Skolverkets uppdrag och överlämnade i mars 2015 rapporten Jämställdhet i skolan – utvärdering av Skolverkets särskilda uppdrag 2008–2014 (rapport 2015:7).

För närvarande genomförs en kompetensutveckling för lärare inom svenska som andraspråk och svenska för invandrare (sfi). Satsningen innebär bl.a. en möjlighet för huvudmän att ansöka till Skolverket om statsbidrag som uppgår till 70 procent av arbetsgivarens kostnad för en lärare som kompetensutvecklar sig inom ämnet svenska som andraspråk eller sfi. Statsbidrag lämnas under förutsättning att huvudmannen betalar ersättning som motsvarar minst 80 procent av lärarens lön under tiden som denne fortbildar sig (förordning [2016:709] om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare).

Utskottets ställningstagande

Skolverket genomför och har genomfört ett flertal fortbildningsinsatser för lärare och förskollärare, exempelvis inom ramen för den nationella samlingen för läraryrket. Utskottet vill också lyfta fram de pågående fortbildningsinsatserna Läslyftet och Matematiklyftet. Dessutom vill utskottet påminna om att Skolverket svarar för nationellt prioriterad fortbildning och att ge stöd i form av annan kompetensutveckling för personal. När det gäller sfi-lärare hänvisar utskottet till den pågående satsningen som möjliggör för huvudmän att ansöka om statsbidrag för en lärare som kompetensutvecklar sig inom ämnet sfi. I övrigt hänvisar utskottet till huvudmannens ansvar för fortbildning och till den fortbildning och kompetensutveckling som erbjuds genom huvudmannens försorg.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att några åtgärder från riksdagen inte är motiverade och avstyrker motionerna 2016/17:1008 (S), 2016/17:2954 (C) yrkande 2, 2016/17:2973 (C) yrkande 29, 2016/17:3037 (C) yrkande 18, 2016/17:3045 (M) yrkande 2, 2016/17:3211 (KD) yrkande 3 och 2016/17:3389 (M) yrkande 5 och 12.

Skolledare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. rekryteringen av rektorer och rektorsutbildningen.

Jämför reservation 9 (SD) och 10 (L).

Motionerna

I kommittémotionerna 2016/17:834 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2 och 2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 12 föreslås att rektorer i framtiden ska rekryteras bland erfarna och kunniga lärare.

I motion 2016/17:1376 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) begärs att rektorer som riktmärke ska tjänstgöra minst 5 procent av arbetstiden som lärare för att stärkas i sin pedagogiska roll. Med förslaget får rektorn enligt motionärerna bättre förståelse för sina lärares situation och behov, vilket skapar större förståelse för såväl verksamheten som de utmaningar den har.

I kommittémotion 2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7 framförs att rektorsutbildningen ska innehålla krav på kunskaper om elever med funktionsnedsättning.

Gällande rätt

Skollagen

Ledningen av utbildningen regleras i 2 kap. 9–12 §§ skollagen (2010:800). Av bestämmelserna framgår rektorns och förskolechefens arbetsuppgifter och behörighetskrav. Enligt 9 § ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor, och det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt 10 § beslutar rektorn och förskolechefen om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn och förskolechefen fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Som rektor eller förskolechef får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt (11 §).

Enligt 12 § ska varje huvudman se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen. Denna skyldighet gäller dock inte för rektorer som tidigare gått befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning eller som genom utbildning eller yrkeserfarenhet har förvärvat kunskaper som av en högskola som anordnar befattningsutbildning har jämförats med sådan utbildning.

Bakgrund och pågående arbete

Rektorsprogrammet

Rektorsprogrammet är en grundläggande befattningsutbildning för skolledare. Utbildningen löper över tre år, är på avancerad nivå och har tre kunskapsområden: skoljuridik och myndighetsutövning, mål- och resultatstyrning samt

skolledarskap. Syftet med utbildningen är att ge rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion kunskaper om de krav som anges i föreskrifter som gäller inom skolan, förskolan och fritidshemmet samt att utveckla deras roll som ledare så att verksamhetens kvalitet kan säkerställas.

Bestämmelser om befattningsutbildningen finns i förordningen (2011:183) om befattningsutbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem samt fortbildning för rektorer och förskolechefer. Målet med utbildningen är att deltagarna får sådana kunskaper att de kan

1. ansvara för att elever och barn får en likvärdig och rättssäker utbildning
2. skapa förutsättningar för måloppfyllelse på såväl individ- som verksamhetsnivå
3. ansvara för att verksamheten som helhet utvecklas (2 kap. 2 §).

Av 2 kap. 3 § framgår att befattningsutbildningen ska motsvara 30 högskolepoäng och bestå av kurserna skoljuridik och myndighetsutövning (10 högskolepoäng), mål- och resultatstyrning (10 högskolepoäng) och skolledarskap (10 högskolepoäng).

Rektorslyftet

Rektorslyftet är en statlig fortbildning för rektorer som är inriktad mot styrnings- och ledarskapsfrågor med särskilt fokus på det pedagogiska ledarskapet. Satsningen inleddes 2011 och pågår t.o.m. 2018. Fortbildningen ska bidra till att fördjupa och utveckla det pedagogiska ledarskapet utifrån tydligare krav i skollagen (2010:800) och nya eller reviderade läroplaner samt utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Målgruppen är de rektorer som har gått befattningsutbildningen för rektorer, som beskrivs ovan.

Skolverket har senast i en rapport från januari 2016 följt upp genomförandet av fyra av kursomgångarna inom ramen för Rektorslyftet, som genomförts under 2011–2014 (dnr 2016:64). Rapporten visar bl.a. på att deltagarna ger fortbildningen mycket positiva omdömen; 99 procent har svarat att utbildningen är mycket bra eller ganska bra. Skolverket lämnar i uppföljningen även vissa förslag till det fortsatta arbetet, som bl.a. handlar om att bredda satsningen till biträdande rektor och annan personal med motsvarande ledningsfunktion som genomgått rektorsutbildning.

Utredningen Bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner

Frågor om bl.a. rektorer administrativa börda ingår i utredningen Bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner (dir. 2016:76), som regeringen tillsatte den 15 september 2016 (se bl.a. avsnittet om läraryrket). Utredningen har till uppdrag att lämna förslag som syftar till att ge bättre förutsättningar för lärare, förskollärare, rektorer och förskolechefer att utföra sina uppdrag och bl.a. se över behörighets- och legitimationsreglerna. Utredaren ska arbeta i dialog med dem som medverkar i den nationella samlingen för läraryrket. Delar av

uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2017. Övriga delar av uppdraget, som bl.a. rör rektorer, ska redovisas senast den 1 december 2017.

Utredningen om rektorernas arbetssituation inom skolväsendet

Utredningen om rektorernas arbetssituation inom skolväsendet lämnade i mars 2015 sitt betänkande Rektorn och styrkedjan (SOU 2015:22) till regeringen. Utredaren har lämnat förslag på ett flerårigt nationellt handlingsprogram i syfte att stärka skolans styrkedja i relation till de nationella målen. Inom ramen för handlingsprogrammet föreslog utredaren bl.a. att en ny rekryteringsutbildning inrättas som riktar sig till lärare eller andra som är intresserade av framtida ledaruppdrag på olika nivåer inom skolan. Enligt förslaget ska utbildningens syfte vara att främja rekryteringen av skolledare, men också att kompetensutveckla personer som har eller kommer att ha andra ledaruppdrag som exempelvis arbetslagsledare. Betänkandet har remitterats, och remisstiden gick ut den 30 september 2015.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är väl medvetet om de utmaningar som dagens rektorer och förskolechefer står inför. Skolledarna har också en nyckelroll när det gäller utvecklingen av skolan och förskolan och ansvarar för att dessa verksamheter utvecklas mot uppställda mål. Detta ställer stora krav på skolledarnas kompetens. Utskottet vill understryka huvudmännens ansvar för att skolledarna har nödvändig kompetens för att leda verksamheten mot högre måluppfyllelse. Utskottet vill i det sammanhanget framhålla de mycket positiva resultaten vid Skolverkets utvärdering av de fyra första kursomgångarna av Rektorslyftet.

Utskottet vill när det gäller yrkanden om vem som ska rekryteras som rektor framhålla att 2 kap. 11 § skollagen fastställer att endast den som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt får anställas som rektor eller förskolechef. Utskottet kan inte se annat än att regelverket är väl avvägt och avstyrker därmed motionerna 2016/17:834 (SD) yrkande 2 och 2016/17:835 (SD) yrkande 12.

När det gäller yrkandet om att rektorer ska tjänstgöra minst 5 procent som lärare anser utskottet att det varken finns behov eller är lämpligt att detaljstyra rektorns arbetsuppgifter på det sätt som föreslås i motionsyrkandet. Utskottet avstyrker därmed motion 2016/17:1376 (SD).

När det gäller yrkandet om att befattningsutbildningen för rektorer bör innehålla kunskaper om elever med funktionsnedsättning kan utskottet konstatera att frågan om utbildningens innehåll regleras i en förordning som beslutats av regeringen. Det aktuella yrkandet är således inte en fråga för riksdagen. Utskottet avstyrker därmed motion 2016/17:3031 (L) yrkande 7.

Studie- och yrkesvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska låta ta fram och uppdatera en digital studie- och yrkesvägledningsplattform och att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad integreras i skolans verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om antalet elever per studie- och yrkesvägledare.

Jämför reservationen 11 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3066 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) begärs att regeringen ska låta ta fram och uppdatera en digital studie- och yrkesvägledningsplattform, i syfte att underlätta för elever och föräldrar att få information om studievägar, yrken och arbetsmöjligheter.

I motion 2016/17:1380 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) föreslås att det ska införas en maxnivå för antal elever per studie- och yrkesvägledare. Enligt motionärerna finns det beroende på var i landet man bor stora skillnader i antalet elever per studie- och yrkesvägledare.

I kommittémotion 2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 13 begärs bl.a. att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan ska stärkas och i högre grad än i dag vara integrerade i hela skolans verksamhet.

Gällande rätt

Skollagen

Enligt 2 kap. 29 § skollagen (2010:800) ska elever i grund- och gymnasieskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Läroplaner

Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) ska studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, liksom vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser. Rektorn har ett särskilt ansvar för att samverka med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och

yrkesinriktning. Rektorn ska även organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Vidare anger de övergripande målen i läroplanen att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med bl.a. arbetslivet samt bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. Enligt läroplanen förutsätts dessutom att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till liksom med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

På motsvarande sätt anges i läroplanen för gymnasieskolan att skolans personal, efter att rektorn har gjort en arbetsfördelning, bl.a. ska bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke samt informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund. Rektorn ansvarar vidare för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke. Rektorn ansvarar även för att studie- och yrkesvägledningen utformas så att elever som behöver särskilt stöd eller andra stödåtgärder får detta.

Bakgrund och pågående arbete

Skolverkets arbete

Skolverket har ett flerårigt regeringsuppdrag att genomföra fortbildningsinsatser för främst studie- och yrkesvägledare för att förbättra kvaliteten inom vägledningen. Detta uppdrag förlängdes t.o.m. 2018 i och med antagandet av budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 175, bet. 2015/16:UbU1 s. 77). Uppdraget ska enligt regeringen syfta till att höja kvaliteten i skolornas arbete med arbetslivskunskap och dessutom byggas ut med ytterligare fokus på att stärka jämställdhetsperspektivet.

I Skolverkets regleringsbrev för 2017 (s. 9) anges att fortbildningsinsatserna ska inriktas mot att utveckla studie- och yrkesvägledningen med särskilt fokus på ökade kunskaper om arbetsmarknaden. Insatserna ska vidare fokusera på att stärka jämställdhetsperspektivet för att bidra till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund. Fortbildningen ska främst gälla studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan men kan också omfatta studie- och yrkesvägledningen inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Arbetet ska ske i samråd med Arbetsförmedlingen. Uppdraget ska delredovisas till Utbildningsdepartementet årligen senast den 15 mars och slutredovisas senast den 15 mars 2019.

I den senaste delredovisningen från mars 2017 (dnr 2013:00121) anger Skolverket att man har genomfört en rad insatser inom det aktuella uppdraget. Myndigheten har bl.a. upphandlat ett antal olika högskolekurser för studie-

och yrkesvägledare, skolledare och lärare vid tre lärosäten. Totalt deltog ca 300 studie- och yrkesvägledare, skolledare eller lärare i någon av de olika fortbildningskurserna under 2016.

Vidare redovisar Skolverket att olika stödmaterial har utarbetats för lärare, studie- och yrkesvägledare och skolledare. Ett av materialen syftar till att stödja och stimulera arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen och utgår från kursplanernas centrala innehåll.

Skolverket anför vidare i delredovisningen av uppdraget att man sedan september 2014 genomfört ett utbildningspaket om skola och arbetsliv, riktat till främst lärare, skolledare och studie- och yrkesvägledare i grundskolan. Under arbetets gång har insatsen utvidgats mer systematiskt mot gymnasieskolan, utbildning i svenska för invandrare och den kommunala vuxenutbildningen. Utbildningspaketet har tagits fram tillsammans med Arbetsförmedlingen i syfte att stärka arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledning i alla ämnen under elevernas hela skolgång. Sedan 2014 har 2 299 lärare, studie- och yrkesvägledare samt skolledare deltagit i tvådagarsutbildningen på 29 olika orter.

Skolinspektionens granskning

I Skolinspektionens kvalitetsgranskning av studie- och yrkesvägledning i grundskolan från 2013 konstaterades att skolor och huvudmän som ingick i granskningen hade organiserat vägledningen på olika sätt. Ibland var vägledaren anställd direkt på skolan och ibland av huvudmannen och arbetade på flera skolor i samma kommun. Granskningen visade att det fanns problem med ansvarsfördelningen i båda dessa typer av organisationer. Oavsett vem som var chef för studie- och yrkesvägledaren pekade Skolinspektionen på att både rektor och huvudman alltid har ett ansvar för att eleverna får den studie- och yrkesvägledning som de har rätt till (Studie- och yrkesvägledning i grundskolan, rapport 2013:5).

Yrkesprogramsutredningens slutbetänkande

Yrkesprogramsutredningen lämnade i november 2015 sitt slutbetänkande till regeringen (SOU 2015:97). I betänkandet konstaterar utredaren bl.a. att kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen i grundskolan varierar och att elevernas kunskaper om arbetslivet behöver förbättras. Utredaren föreslår bl.a. att grundskolans läro- och kursplaner bör förtydligas när det gäller kunskaper om arbetslivet. Samtidigt konstaterar utredaren att det krävs en grundligare analys för större och mer genomgripande förändringar av studie- och yrkesvägledningen i grundskolan och föreslår att en ny statlig utredning tillsätts med uppdraget att utveckla studie- och yrkesvägledningen i grundskolan. Utredningens slutbetänkande har remitterats, och utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

I oktober 2016 presenterade Gymnasieutredningen sitt slutbetänkande (SOU 2016:77). Gymnasieutredningen bedömde att bl.a. samverkan mellan

elevhälsa, studie- och yrkesvägledning och lärare behövde stödjas ytterligare eftersom de olika kompetenserna i skolan behöver samarbeta för att förhindra att elever avbryter sina studier eller inte når målen för utbildningen. För att stimulera elevhälsans och studie- och yrkesvägledningens arbete föreslog utredningen att en främjande insats ska genomföras för samverkan mellan elevhälsa, studie- och yrkesvägledning och lärare. Främjandeinsatsen syftar till att stimulera samverkan mellan de olika kompetenserna och föreslås omfatta spridandet av goda exempel på samverkan och forskning inom de aktuella områdena. De främjande insatserna ska rikta sig till verksamma inom vägledning, elevhälsa, lärare, rektorer och huvudmän. Utredningen föreslog att dessa insatser skulle genomföras antingen genom ett särskilt regeringsuppdrag till Skolverket eller i form av en delegation inom kommittéväsendet. Utredningens slutbetänkande har remitterats, och utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Övrigt

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) pågår ett arbete med att ta fram direktiv till en utredning om studie- och yrkesvägledare. Utskottet fattade i april 2017 beslut om en särskild uppföljning av studie- och yrkesvägledningen inom ramen för utskottets arbete med att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom utskottets ämnesområde.

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkandet om att införa en maxnivå för antalet elever per studie- och yrkesvägledare vill utskottet anföra följande. Utskottet ser med oro på att tillgången till studie- och yrkesvägledning varierar stort mellan skolor och mellan kommuner i Sverige. Detta är bl.a. enligt Yrkesprogramutredningen problematiskt ur ett likvärdighetsperspektiv. Utskottet kan emellertid konstatera att av bestämmelserna i läroplanerna för grund- respektive gymnasieskolan framgår att studie- och yrkesvägledning är en uppgift för hela skolan och inte enbart för de enskilda vägledarna, även om dessa har en nyckelroll. Vägledningen på skolor är också organiserad på olika sätt. Ibland är vägledaren anställd direkt på skolan och ibland av huvudmannen och arbetar på flera skolor i samma kommun. Det kan också vara så att studie- och yrkesvägledaren i sin tjänst har ansvar för andra uppgifter än studie- och yrkesvägledning, t.ex. att organisera prao eller ansvara för annan administration. Utskottet anser bl.a. mot den redovisade bakgrunden att införandet av en maxnivå för antalet elever per studie- och yrkesvägledare inte fyller någon praktisk funktion för att säkerställa en likvärdig tillgång till studie- och yrkesvägledning för landets elever och avstyrker därmed motion 2016/17:1380 (SD).

Särskilt om studie- och yrkesvägledningsplattform m.m.

Utskottet vill inledningsvis framhålla vikten av en välfungerande studie- och yrkesvägledning av god kvalitet eftersom väl underbyggda val minskar risken för avhopp och felval och bidrar till att fler unga kan gå vidare till högre studier och arbete. Vägledning är också viktigt för att åstadkomma bättre balans mellan utbud och efterfrågan av kompetenser på arbetsmarknaden. För att barn och unga ska kunna göra väl underbyggda val behöver de ofta stöd. Det är därför viktigt att studie- och yrkesvägledningen i skolan genomförs på ett professionellt sätt, vilar på vetenskaplig grund och ger eleverna alla nödvändiga förutsättningar för att göra väl övervägda val.

Mycket av den information och hjälp som studie- och yrkesvägledarna tillhandahåller i dag handlar om att reda ut behörighetsfrågor och redogöra för antagningsprocesser samt att lotsa eleverna rätt i utbildningssystemet. Detta är en mycket viktig och värdefull resurs men som borde kunna erbjudas via en nationell digital studie- och yrkesvägledningsplattform. På detta sätt kan elever och föräldrar enklare få hjälp att söka reda på fakta om olika utbildningsvägar samtidigt som tid frigörs så att studie- och yrkesvägledarna kan fokusera mer på kvalitativa och vägledande samtal.

De yngre barnens undervisning innehåller i högre grad studie- och yrkesorienterade inslag, såsom att i undervisningen prata om olika yrken och besöka arbetsplatser, men detta avtar i de högre årskurserna. Då isoleras de studie- och yrkesorienterade inslagen till att främst handla om språk- och gymnasieval. Här fyller studie- och yrkesvägledarna en stor och viktig roll. De bör i högre grad vara en länk mellan skola och arbetsliv. Studie- och yrkesvägledarna ska inte bara hjälpa elever att välja språk, gymnasieskola och högre utbildning utan vara integrerade i skolans hela verksamhet.

Mot ovanstående bakgrund föreslår utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska låta ta fram och uppdatera en digital studie- och yrkesvägledningsplattform och att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad integreras i skolans verksamhet. Utskottet tillstyrker med det anförda motion 2016/17:3066 (M) och tillstyrker delvis motion 2016/17:2954 (C) yrkande 13.

Elevers arbets- och skolmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. trygghet och studiero och skollokaler.

Jämför reservation 12 (M, C, L, KD), 13 (SD), 14 (C) och 15 (L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 24 begärs en översyn av de delar av skollagen som rör trygghet och studiero i syfte att tydliggöra och stärka lärares rätt att ingripa. Enligt motionärerna drar sig lärare för att tillrättavisa elever eller ingripa vid bråk av rädsla för att bli anmälda.

I kommittémotion 2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 21 efterfrågas en satsning på fler vuxna i skolan såsom skolpsykologer, kuratorer, vaktmästare och administrativ personal i syfte att komma tillrätta med problem såsom t.ex. ökad otrygghet i skolorna samt hot och våld.

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 26 efterfrågas tillfälliga regellättnader för bl.a. skollokaler i syfte att underlätta mottagande av asylsökande och nyanlända elever i skolorna.

I motion 2016/17:1934 av Staffan Danielsson (C) framhålls att krafttag måste tas i de svenska skolorna för att säkra en god arbetsmiljö för både elever och lärare. Enligt motionären har arbetsmiljön i klassrummen blivit sämre.

I kommittémotion 2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5 begärs att skollagen ska förtydligas vad gäller fysisk tillgänglighet i skollokaler. Enligt motionärerna tillåts friskolor i praktiken att bedriva sin verksamhet i fysiskt otillgängliga lokaler.

I motion 2016/17:2707 av Sanne Lennström och Pyry Niemi (båda S) begärs som det får förstås att reglerna om lärarnas och rektorernas möjlighet att hantera mobiltelefoner i sina klassrum ska tydliggöras. Det finns enligt motionärerna många belagda positiva effekter av mobilfria klassrumsmiljöer i såväl Sverige som likvärdiga länder.

Gällande rätt

Skollagen och arbetsmiljölagen

Av 2 kap. 35 § skollagen (2010:800) framgår att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

I 5 kap. skollagen finns bestämmelser om arbetsmiljö. I 3 § föreskrivs att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I 4 § finns en uttrycklig

hänvisning till arbetsmiljölagens bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö.

I arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö. Arbetsmiljölagen gäller för både elever och skolpersonal i grund- och gymnasieskolan, fr.o.m. förskoleklass. Den gäller också för den personal som arbetar i förskola och på fritidshem. Däremot omfattas inte barnen i förskola och på fritidshem av arbetsmiljölagen.

Lagstiftning gäller arbetsplatser; hit räknas lokaler men också skolor och förskolor. Det finns bestämmelser om inomhusmiljö, inomhustemperaturer på arbetsplatser, ventilation på arbetsplatser och radonhalter. Enligt 3 kap. 1 a § arbetsmiljölagen ska arbetsgivare och arbetstagarare samverka för att åstadkomma en god arbetsmiljö. De som genomgår utbildning, med undantag för barn i förskola och elever på fritidshem, omfattas av begreppet arbetstagarare.

I 5 kap. skollagen finns regler om trygghet och studiero. Enligt 5 § ska rektorn besluta om ordningsregler för varje skolenhet, som ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. I 6 § anges att rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade och som står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter, för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt 5 kap. 7–23 §§ får det beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning samt omhändertagande av föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i utbildningen. Av 10 kap. 30 § följer att elever i kommunala skolor kan flyttas permanent till en annan skola för att ge de andra eleverna trygghet och studiero.

Diskrimineringslagen

Sedan den 1 januari 2015 klassas bristande tillgänglighet i alla skolformer som diskriminering enligt 1 kap. 4 § diskrimineringslagen (2008:567). Med bristande tillgänglighet avses enligt diskrimineringslagen att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan sådan funktionsnedsättning. Begreppet tillgänglighet innefattar stöd eller personlig service, information och kommunikation samt den fysiska miljön.

I förarbetena till ändringen i diskrimineringslagen (prop. 2013/14:198) förtydligas det att förbudet mot diskriminering med anledning av bristande tillgänglighet omfattar verksamhet som avses i skollagen (2010:800), dvs. hela skolväsendet som anordnas av det allmänna och av enskilda, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet. Även elevhälsan omfattas.

Bakgrund och pågående arbete

Skolverkets arbete

Skolverket har tagit fram en juridisk vägledning om trygghet och studiero (senast reviderad i december 2014), i vilken Skolverket förklarar det gällande regelverket om bl.a. de tillfälliga åtgärder som rektorer och lärare har befogenhet att besluta om för trygghet och studiero. Enligt vägledningen har lärarna och den övriga personalen ansvar för eleverna i skolan. Om det händer något ska de ingripa för att skapa trygghet och studiero för eleverna eller för att komma till rätta med en elev som stör.

När det särskilt gäller rektorns och lärarens rätt att ta ifrån en elev ett föremål om det används så att det stör utbildningen eller riskerar att skada någon i skolan eller på fritidshemmet anför Skolverket följande. När det gäller föremål som stör är det hur föremålet används som är grunden för omhändertagandet. En mobiltelefon är t.ex. i regel inte störande om den är avstängd, men om eleven hanterar den på något annat sätt så att undervisningen försvåras stör den utbildningen och kan omhändertas. Föremålet som omhändertas ska enligt vägledningen lämnas tillbaka senast när eleven slutar för dagen. Undantaget är om eleven har tagit med sig föremålet flera gånger eller om det är ett föremål som eleven inte bör få tillbaka på grund av dess beskaffenhet. I så fall kan enligt vägledningen föremålet omhändertas i upp till fyra dagar i avvaktan på att vårdnadshavarna kontaktats.

Arbetsmiljöverkets skoltillsyn

Arbetsmiljöverket genomförde under 2013–2016 en s.k. skoltillsyn, inom vilken 30 procent av landets skolor och alla skolhuvudmän med fem eller fler skolor skulle inspekteras av Arbetsmiljöverket. Inspektionens huvudinriktning var att arbetsgivarna skulle få igång eller utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet och på så sätt komma till rätta med sina specifika brister. Dessutom omfattades olika riskområden i skolan, nämligen hög arbetsbelastning, hot och våld samt den fysiska arbetsmiljön såsom buller, ventilation och städning. De skolformer som berördes av inspektionen var förskoleklass, grund- och gymnasieskolan samt grundsär- och gymnasiesärskolan.

Statsbidrag för upprustning av skollokaler och utemiljöer

Boverket har sedan november 2015 i uppdrag av regeringen att fördela statsbidrag för upprustning av skollokaler och utemiljöer enligt förordningen (2015:552) om statsbidrag för upprustning av skollokaler och av utemiljöer vid skolor, förskolor och fritidshem. Statsbidraget får enligt förordningen lämnas för att rusta upp

1. skollokaler i syfte att ge elever en förbättrad lär- och arbetsmiljö och samtidigt minska lokalernas miljöpåverkan
2. utemiljöer vid förskolor, skolor och fritidshem i syfte att ge barn och elever en förbättrad och trygg lärmiljö som främjar fysisk aktivitet.

För 2017 har 480 miljoner kronor avsatts för statsbidraget (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16 s. 231, bet. 2016/17:UbU1, rskr. 2016/17:105).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av en god arbetsmiljö och tillgängliga skollokaler för barn, elever och vuxna, i enlighet med gällande reglering. Utskottet vill också särskilt lyfta fram det beslut riksdagen har fattat om ett statsbidrag för renovering av skollokaler. Syftet med bidraget är att förbättra barns och elevers lärmiljö och arbetsmiljö, och samtidigt minska lokalernas miljöpåverkan. Även upprustning av utemiljöer vid bl.a. förskolor och skolor omfattas av bidraget. Utskottet vill också framhålla det omfattande skoltillsynsprojekt som Arbetsmiljöverket avslutade föregående år vars huvudinriktning var att arbetsgivarna skulle få igång eller utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet och på så sätt komma till rätta med sina specifika brister. Dessutom omfattade tillsynen olika riskområden i skolan, bl.a. hot och våld. Utskottet utgår från att skolans aktörer tar till sig de resultat, slutsatser och rekommendationer som genererats i tillsynen. Utskottet vill också framhålla att det befintliga regelverket i skollagen när det gäller rätten för lärare att ingripa mot elever för närvarande får anses vara väl avvägt. Mot bakgrund av det anförda ser utskottet inget behov av att riksdagen vidtar några åtgärder och avstyrker därmed motionerna 2016/17:835 (SD) yrkande 21 2016/17:1934 (C), 2016/17:2707 (S), 2016/17:2973 (C) yrkande 26, 2016/17:3031 (L) yrkande 5 och 2016/17:3389 (M) yrkande 24.

Elevhälsa

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. skolhälsovården och om att stärka kompetensen inom elevhälsan för att möta nyanlända elevers behov.

Jämför reservation 16 (V) och 17 (L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15 begärs att skolhälsovården ska fråga om våldsutsatthet. Det bör enligt motionärerna finnas tydliga riktlinjer för skolhälsovården att rutinmässigt ställa frågor om våld.

I kommittémotion 2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 15 framhålls att skolan har en nyckelroll i det suicidförebyggande arbetet bland unga.

I partimotion 2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 begärs att regeringen återkommer med förslag på hur elevhälsans kompetens kan stärkas, bl.a. inom traumabehandling, för att möta de behov som nyanlända elever har.

Gällande rätt

I 2 kap. 25–28 §§ skollagen (2010:800) finns bestämmelser om elevhälsa för eleverna i samtliga skolformer. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Det ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator samt personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Varje elev i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som omfattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Mellan hälsobesöken ska eleven erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller. Varje elev i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll. Elever får dessutom vid behov anlita elevhälsan för enklare sjukvårdsinsatser.

I proposition 2009/10:165 (s. 276), som innehöll förslag till den nu gällande skollagen, anges att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. Det är också angeläget att samverkan sker med övrig hälso- och sjukvård samt med socialtjänsten. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. I propositionen anges också att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Bakgrund och pågående arbete

Skolverkets arbete

Regeringen har gett Skolverket ett flertal uppdrag (U2010/7699/S delvis, U2011/263/S delvis, U2011/2269/S delvis och U2011/5947/S) att göra insatser för en förstärkt elevhälsa liksom att kartlägga och granska hur insatserna har bidragit till att förstärka elevhälsan.

Skolverket slutredovisade uppdraget om att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa den 29 mars 2016 (dnr 2012:1077). Sammantaget har Skolverket betalat drygt 540 miljoner kronor till huvudmän som har utökat sin personal inom elevhälsan. Huvudmän har kunnat ansöka om statsbidrag för

följande personalkategorier: skolläkare, skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog, lärare med specialpedagogisk kompetens och speciallärare. Det utbetalda bidragsbeloppet har resulterat i en förstärkning motsvarande 2 164 heltidstjänster runt om i landet. I genomsnitt har 660 000 elever omfattats av satsningen årligen. Uppföljningar som Skolverket gjort visar att huvudmännen som har tagit del av statsbidragen anser att personalförstärkning har haft positiva effekter och bidragit till att stärka såväl elevhälsans verksamhet som elevhälsoteamens eget arbete. Närmare 90 procent av huvudmännen som tagit del av bidraget bedömer att eleverna har kunnat få mer stöd i syfte att nå kunskapsmålen tack vare personalförstärkning inom elevhälsan. Skolverket har också inom ramen för uppdraget erbjudit utbildningsinsatser och tagit fram stödmaterial och andra typer av kunskapsstöd. Verket har vidare deltagit i andra myndigheters arbete med att ta fram kunskapsstöd och underlag.

Skolverket fick 2016 ett nytt uppdrag av regeringen att fördela statsbidrag för personalförstärningar inom elevhälsan och specialpedagogik (förordningen [2016:400] om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser). Bidraget ska gå till att anställa eller ge uppdrag åt skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer, skolpsykologer, speciallärare och lärare med specialpedagogisk kompetens. För 2017 kan bidraget även sökas för att behålla det utökade antal tjänster en huvudman tidigare fått bidrag för, förutsatt att den uppnådda ökade personaltätheten behålls.

Vidare beslutade regeringen den 23 juni 2016 att ge Skolverket i uppdrag att genomföra insatser för att förbättra det förebyggande och främjande arbetet inom elevhälsan i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål (U2016/02937/S, U2016/02926/BS [delvis]). Uppdraget delredovisades till Utbildningsdepartementet i januari 2017 (dnr 2016-1616) och ska slutredovisas senast den 1 februari 2018. Skolverket visar i delredovisningen att man inom ramen för uppdraget bl.a. har utlyst ett bidrag till huvudmän för att utveckla sitt hälsofrämjande och förebyggande arbete. Skolverket redovisar vidare att flera av de huvudmän som kommer att delta i uppdraget själva har tagit initiativ till att samarbeta med forskare och lärosäten som en del i sin satsning. Skolverket kommer även att samverka med en grupp forskare som har i uppdrag att på övergripande nivå kartlägga de olika projekten och de vägval som huvudmännen gör.

Skolverket har inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen (se bl.a. U2015/03844/S och avsnittet ovan om läraryrket) tagit fram ett program om elevhälsa och barns omsorg. Programmet syftar till att skapa bättre förutsättningar för att arbeta främjande och förebyggande för att stödja barnen och eleverna i deras lärande och hälsa i utvecklingen mot utbildningens mål. Inom ramen för programmet ingår bl.a. ovanstående möjlighet för huvudmän att ansöka om statsbidrag för pågående eller nya insatser som kan bidra till hälsofrämjande skolutveckling. Skolverket ska årligen följa upp genomförandet av de nationella skolutvecklingsprogrammen och lämna en utvärdering för 2016 och 2017 senast den 13 april 2018.

Skolinspektionens tillsyn

Skolinspektionen följer i sin tillsyn löpande hur skolor hanterar frågor om elevhälsa. En sammanfattande redovisning utifrån inspektionens särskilda kvalitetsgranskning med inriktning mot elevhälsans arbete i grundskolans årskurs 6–9 presenterades den 1 juni 2015 (rapport 2015:05). Resultaten visade att elevhälsans arbete inte fullt ut motsvarar elevernas behov. Bristerna gällde särskilt avsaknad av förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Skolkommissionen

Skolkommissionen, som regeringen tillsatte 2015 (dir. 2015:35), redovisade ett delbetänkande i maj 2016 (SOU 2016:38). Enligt delbetänkandet anser kommissionen att skolelevs välbefinnande och psykiska ohälsa är ett område som kräver ökad uppmärksamhet. Kommissionen anser även att det behövs ökad kunskap och stöd till skolor när det gäller hur det hälsofrämjande arbetet ska utformas. Utredningen överväger bl.a. att föreslå att ett nationellt kunskapscenter ska inrättas för elevhälsa. Skolkommissionens delbetänkande redogör för kommissionens överväganden inför sitt kommande arbete med slutbetänkandet, som ska redovisas senast den 20 april 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka elevhälsans roll och betydelse för elevers välbefinnande och möjlighet att utvecklas mot utbildningens mål. Utskottet kan konstatera att en mängd insatser har genomförts och pågår fortfarande för att förstärka elevhälsan i skolan, särskilt genom medel för att förstärka personaltätheten i de kategorier som enligt skollagen har i uppdrag att arbeta med elevhälsa, inklusive satsningar på specialpedagogisk personal. Utskottet uttalade hösten 2016, i samband med utskottets uppföljning av statsbidraget för satsningen på förstärkt elevhälsa, att de positiva resultaten av satsningen är glädjande (bet. 2016/17:UbU1 s. 23 och 213 f.).

Skolinspektionens tillsyn är vidare ett viktigt verktyg i arbetet med att uppmärksamma brister och bidra till insatser för att förbättra elevhälsan. Skolverket har också, i samverkan med andra ansvariga myndigheter, tagit fram stödmaterial och utbildat berörd personal. Skolverkets uppföljningar visar att de satsningar som har gjorts på personalförstärkningar inom elevhälsan har haft positiva effekter för elevers möjlighet att få mer stöd i syfte att nå kunskapsmålen. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det är många instanser och myndigheter som ansvarar för elevhälsofrågor och att samverkan och samarbete många gånger är nyckeln till ett framgångsrikt arbete.

Enligt utskottet innebär inte minst de satsningar som görs på fortsatta personalförstärkningar att det finns förutsättningar för elevhälsan att fortsätta utvecklas och hantera många viktiga frågor, inte minst psykisk ohälsa och suicidproblematik samt olika trauman och hälsoproblem som nyanlända elever

kan bära på. Mot bakgrund av det anförda och med hänvisning till att utskottet inte vill föregripa eventuella förslag om elevhälsan i Skolkommissionens slutbetänkande avstyrks motionerna 2016/17:2471 (V) yrkande 9 och 2016/17:3000 (L) yrkande 15 och 2016/17:3193 (L) yrkande 15.

Idrott och fysisk aktivitet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. antalet idrottstimmar i grundskolan och skolmat.

Jämför reservationen 18 (KD).

Motionerna

Idrott och fysisk aktivitet

I kommittémotion 2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 34 föreslås att antalet idrottstimmar ska utökas från 500 timmar till 700 timmar i grundskolan och att antalet timmar i elevens val minskas med motsvarande antal timmar. Det ska vidare enligt motionärerna preciseras hur fördelningen ska se ut mellan årskurserna. Målet på sikt är att det ska vara idrott med fysisk aktivitet på schemat varje dag.

I motion 2016/17:1138 av Jasenko Omanovic (S) framhålls behovet av att skapa möjligheter att främja inläringen av matematik och naturvetenskapliga ämnen genom att använda sig av barns och ungdomars intresse för idrott.

I motion 2016/17:1666 av Kent Härstedt (S) framhålls mot bakgrund av grundskolebarnens dåliga simkunskaper och förekomsten av drunkningsolyckor behovet av att vidta åtgärder som att exempelvis föra in en definition av simkunnighet i läroplanen för grundskolan.

Skolmat

I motion 2016/17:2114 av Alexandra Anstrell m.fl. (M) föreslås att skollagen ska tillföras bestämmelser om att skolmåltiden ska vara god, trivsam, näringsriktig, hållbar, säker och integrerad i verksamheten.

Bakgrund och gällande rätt

Idrott och fysisk aktivitet

I 10 kap. 4 § skollagen (2010:800) framgår vilka ämnen som ska finnas i grundskolan, däribland idrott och hälsa. För varje ämne ska det enligt 10 kap. 8 § finnas en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner (10 kap. 8 §). Utöver undervisningen i de särskilda ämnena finns elevens val och skolans val (10

kap. 4 §). Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Skolverket har godkänt en plan för undervisningen. En del eller hela utrymmet för skolans val (600 timmar) ska kunna användas till ett sådant lokalt tillval. Det kan handla om ett speciellt område som inte täcks av kursplanerna.

Av 10 kap. 5 § skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 785 timmar. I timplanen för grundskolan framgår att undervisningstiden i idrott och hälsa totalt uppgår till 500 timmar (bilaga 1 till skollagen). Av 9 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) framgår att huvudmannen efter förslag från rektorn beslutar om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden i grundskolan.

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) anges att skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen. Vidare framgår att hälso- och livsstilsfrågor ska uppmärksammas.

I grundskolans kursplan för ämnet idrott och hälsa anges sammanfattningsvis att eleverna genom undervisningen i ämnet ska ges förutsättningar att

- utveckla sin förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang
- planera, praktiskt genomföra och värdera idrott och andra fysiska aktiviteter utifrån olika synsätt på hälsa, rörelse och livsstil
- genomföra och anpassa utestitelser och friluftsliv efter olika förhållanden och miljöer
- förebygga risker vid fysisk aktivitet samt hantera nödsituationer på land och i vatten.

Dessutom anges i kursplanen ämnets centrala innehåll i olika årskurser samt kunskapskrav.

Riksdagens tillkännagivande

Riksdagen beslutade den 12 maj 2016 om ett tillkännagivande, enligt vilket regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om att utöka undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa i grundskolan med 100 timmar, vilket motsvarar en ökning av ämnet med 20 procent (bet. 2015/16:UbU14, rskr. 2015/16:228).

Skolverkets arbete

Regeringen beslutade i november 2016 om ett uppdrag till Skolverket att se över behovet av mer rörelse under skoldagen och lämna förslag som syftar till mer rörelse under skoldagen för alla elever, såväl flickor som pojkar, i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan (U2016/04956/S). I uppdraget ingår bl.a. att analysera vilka åtgärder som behövs för att alla elever ska erbjudas mer rörelse under skoldagen och komma med förslag som syftar till detta. Förändringar eller tillägg, som avser ett ansvar för skolan att i utbildningen inkludera inslag som leder till ökad rörelse

bland eleverna, i läroplan eller andra förordningar ska övervägas. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2017.

Skolverket har tidigare haft ett regeringsuppdrag (U2011/5948/S) att erbjuda lärare utbildning samt vid behov utveckla material för att stödja utvecklingen av ämnet idrott och hälsa i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. En slutredovisning skedde i mars 2014 (dnr 2011:1163). Redovisningen innehåller bl.a. en redogörelse över de utbildningsinsatser inom ämnet idrott och hälsa som Skolverket anordnade för lärare och rektorer under 2012 och 2013 inom ramen för uppdraget. Kurser för lärare i idrott och hälsa har genomförts vid olika lärosäten. Olika stödmaterial riktade till lärare har tagits fram. I rapporten föreslår Skolverket ett fortsatt och långsiktigt stöd till skolors och huvudmäns utveckling av undervisning i ämnet idrott och hälsa.

Simkunnighetsmålet

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) framgår av det centrala innehållet i ämnet idrott och hälsa att elever i årskurs 1–3 ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga till lekar och rörelser i vatten samt att balansera, flyta och simma i mag- och ryggläge. På motsvarande sätt ska ämnet idrott och hälsa i årskurs 4–6 omfatta simundervisning i mag- och ryggläge.

Enligt de kunskapskrav för betyget E i årskurs 6 som fastställs i läroplanen för ämnet idrott och hälsa ska eleven kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge.

Skolmat

Skollagen (2010:800) ställer krav på att skolmåltiderna i de obligatoriska skolformerna ska vara näringsriktiga (se t.ex. 10 kap. 10 §). Det är huvudmannen som har ansvar för att kontrollera att skolmaten lever upp till skollagens krav på näringsriktiga skolmåltider.

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 374) bör de svenska näringsrekommendationerna vara en utgångspunkt vid bedömningen av vad som är en näringsriktig måltid.

Bakgrund och pågående arbete

På Livsmedelsverket finns sedan 2011 ett nationellt kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg. Kompetenscentrumet utvecklar råd och stödmaterial, samverkar med andra nationella myndigheter och organisationer på måltidsområdet, sammanställer och sprider goda exempel samt anordnar branschdagar och andra mötesplatser för den offentliga måltidsbranschen och dess beslutsfattare.

Livsmedelsverkets skrift Bra mat i skolan, som reviderades i april 2013, innehåller en beskrivning av måltidens kvalitet ur ett helhetsperspektiv samt förtydliganden om hur skolan kan bedöma och dokumentera näringsriktig

skolmat. Skriften riktar sig till kommunerna och de enskilda skolorna som stöd i det viktiga folkhälsoarbetet att främja bra matvanor hos eleverna i skolan.

I november 2013 lanserade dessutom Livsmedelsverket och Skolverket ett gemensamt inspirationsmaterial för att ge skolledare och pedagoger verktyg för att utveckla skolmåltiden till en resurs på skolan (skriften Skolmåltiden – en viktig del av en bra skola). Inspirationsmaterialet innehåller bl.a. information om hur skolmåltiden kan bidra till skolans uppdrag som det anges i skollagen och läroplaner samt en genomgång av hur skolmåltiden är kopplad till kursplanerna.

I november 2014 presenterade Livsmedelsverket även satsningen Hej skolmat! som syftar till att underlätta för skolan att ta till vara skolmåltiden i undervisningen. Satsningen innefattar ett kostnadsfritt läromedel med pedagogiska övningar med skolmåltiden som grund. Övningarna behandlar bl.a. ämnen som rör miljö- och klimatpåverkan samt hälsa.

Regeringen gav i maj 2016 Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram underlag till insatser för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet (S2016/03245/FS, delvis). Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna analysera och lämna förslag på hur aktörer på nationell, regional och lokal nivå kan medverka i ett långsiktigt arbete för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2017.

Webbplatsen Skolmatsverige erbjuder skolor och kommuner ett webbaserat verktyg för att utvärdera, utveckla och dokumentera kvaliteten på sin måltidsverksamhet. Sedan mars 2012 är verktyget tillgängligt för alla landets grundskolor utan kostnad. Skolmatsverige har utvecklats av forskare vid Karolinska Institutet och Stockholms läns landsting (SLL) i samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Landsting, Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket. Webbplatsen drivs numera av Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin på SLL.

Utskottets ställningstagande

Idrott och fysisk aktivitet

Utskottet vill inledningsvis lyfta fram det faktum att skolan har ett ansvar för barns och ungas fysiska aktivitet utöver det reglerade antalet undervisningstimmar för ämnet idrott och hälsa. I grundskolan har skolan ett ansvar för att erbjuda daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen, och gymnasieskolan har ett ansvar för att sträva efter att ge eleverna förutsättningar för att bedriva fysiska aktiviteter. Utskottet vill understryka vikten av att skolan följer läroplanerna i detta avseende. Hur skolan organiserar och hanterar detta ansvar är däremot en fråga för den enskilda huvudmannen och skolan. Utskottet vill dessutom lyfta fram det pågående uppdraget till Skolverket att se över behovet av mer rörelse under skoldagen och lämna förslag som syftar till mer rörelse under skoldagen för alla elever.

När det gäller omfattningen av undervisningstiden ser utskottet ingen anledning att i dag föreslå någon ytterligare undervisningstid utöver det tillkännagivande som riksdagen våren 2016 ställde sig bakom och som handlade om att utöka undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa i grundskolan med 100 timmar, vilket motsvarar en ökning av ämnet med 20 procent (bet. 2015/16:UbU14, rskr. 2015/16:228). Utskottet ser i detta sammanhang heller inga skäl för att föreslå någon ändrad reglering när det gäller simundervisning i grundskolan. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2016/17:1138 (S), 2016/17:1666 (S) och 2016/17:3211 (KD) yrkande 34.

Skolmat

Utskottet vill framhålla det ansvar skolhuvudmannen har enligt skollagen att tillhandahålla näringsriktiga skolmåltider. Det har på senare år genomförts ett utvecklingsarbete för att utveckla kompetensen i skolmatsfrågor och att stödja huvudmännen i att ta sitt ansvar. Utskottet vill även peka på det digra inspirations- och stödmaterial som finns tillgängligt för kostpersonal och rektorer. Enligt utskottet finns det inte något skäl att ytterligare reglera frågan om skolmåltider. Utskottet avstyrker därmed motion 2016/17:2114 (M).

Elevers frånvaro

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elevers frånvaro.
Jämför reservationen 19 (L).

Motionerna

I motion 2016/17:1539 av Marta Obminska (M) framförs att det behövs en uppföljning av frånvaron i grundskolan, för att uppmärksamma sådant som beror på hedersrelaterat förtryck och våld.

I motion 2016/16:1082 av Roger Haddad (L) yrkande 1 efterfrågas en bättre uppföljning av skolket i skolan.

I yrkande 2 menar motionären att det bör ställas tydligare krav i skollagen på huvudmännen att följa upp den otillåtna frånvaron.

I yrkande 3 föreslås att Skolverket ska få ett nationellt uppdrag att genomföra en systematisk uppföljning av frånvaron. Enligt motionären finns det i dag, trots skolplikt, brister i rapportering och insamling av data när det gäller frånvaro.

Gällande rätt

I 7 kap. skollagen (2010:800) finns det bestämmelser om skolplikt och rätt till utbildning. En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 §).

Enligt 7 kap. 20–22 §§ skollagen är det den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn som ska se till att barnet fullgör sin skolplikt. Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola får föreskriven utbildning på något annat sätt. Kommunen ska se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång. Huvudmannen för specialskolan och huvudmannen för sameskolan ska se till att eleverna i utbildning under deras ledning fullgör sin skolgång. När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en fristående skola eller utan giltig orsak är frånvarande från obligatoriska inslag i betydande utsträckning, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen. Enligt 7 kap. 23 § skollagen får hemkommunen förelägga en elevs vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång. Ett föreläggande får förenas med vite.

Även för elever i gymnasieskolan finns bestämmelser om krav på deltagande i utbildningen om det inte finns giltiga skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (15 kap. 16 §, 18 kap. 16 § skollagen). Vissa närmare bestämmelser om närvaro och anmälningsskyldighet finns även i skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010:2039).

Bakgrund och pågående arbete

Skolverket har tagit fram allmänna råd för arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan (SKOLFS 2012:34). De allmänna råden om frånvaro och ledighet gäller för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och utgår från de relevanta bestämmelserna. Verket har även tagit fram en juridisk vägledning (reviderad i april 2013).

Skolverket genomförde 2014 en nationell kartläggning av frånvaro och närvaro i gymnasieskolan. I den uppgav den övervägande delen av rektorerna att de använde administrativa system för att registrera gymnasieelevernas frånvaro och närvaro liksom för att rapportera frånvaro till vårdnadshavarna och CSN. Enligt rektorerna var elevernas hemsituation eller sociala situation utanför skolan den vanligaste anledningen till att elever var frånvarande från undervisningen utan giltigt skäl. Även stress och en upplevelse av höga

prestationskrav bedömdes av rektorerna vara en ganska vanlig eller mycket vanlig orsak.

I oktober 2016 lämnade Gymnasieutredningen sitt betänkande En gymnasieutredning för alla – åtgärder för att alla ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning (SOU 2016:77). Utredningen pekar bl.a. på att stöd och vissa arbetssätt behöver utvecklas för att möta behoven hos en alltmer heterogen elevgrupp, liksom att elevhälsan behöver få spela en större roll. Vidare föreslås bl.a. att elevers och vårdnadshavares ansvar för deltagande i gymnasieutbildningen ska tydliggöras. Utredningens slutbetänkande har remitterats, och utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

I december 2016 lämnade utredningen Att vända frånvaro till närvaro – en utredning om problematisk elevfrånvaro sitt betänkande till regeringen (SOU 2016:94). I utredningens uppdrag ingick bl.a. att analysera orsakerna till långvarig eller ofta återkommande frånvaro och föreslå hur skolans arbete med att främja närvaro kan förbättras. Syftet med utredningen var att säkerställa alla elevers rätt till en likvärdig utbildning. I betänkandet föreslås bl.a. följande.

- Skollagen bör tydliggöra rektorns, huvudmannens och hemkommunens ansvar för att vidta åtgärder om en elev är frånvarande från den obligatoriska verksamheten i sådan omfattning att frånvaron riskerar att ha negativ inverkan på elevens utveckling mot utbildningens mål.
- Regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att samla in och redovisa nationell statistik om såväl giltig som ogiltig frånvaro.
- Registrering av frånvaro bör ske utifrån gemensamma variabler och riktlinjer för uppföljning.

Betänkandet har remitterats med ett sista svarsdatum den 8 maj 2017.

Skolkommissionen har ett brett uppdrag och ska lämna förslag som syftar till höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och ökad likvärdighet i skolan. I delbetänkandet (SOU 2016:38) gör Skolkommissionen bl.a. en analys av orsakerna till fallande kunskapsresultat och lämnar förslag till nationella målsättningar och en långsiktig plan med utvecklingsområden. En del i betänkandet rör områden där kommissionen menar att det behövs ytterligare utveckling, t.ex. frågor om arbetsklimat och hälsa för eleverna liksom skolans arbete med stöd. Kommissionen ska lämna ett slutbetänkande den 20 april 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill poängtera att huvudmannen har ett tydligt ansvar enligt skollagen att se till att barn och elever deltar i undervisningen och fullgör sin skolplikt. Det finns också tydliga bestämmelser i skollagen om att rektorn, eller huvudmannen i tillämpliga fall, ska informera vårdnadshavaren om en elev har varit frånvarande liksom att vårdnadshavare har ansvar för att se till

att eleven fullgör sin skolplikt. Skolverket är behjälpligt med råd och stöd om hur verksamheter ska hantera frånvaron. Utskottet anser att Skolverkets kartläggning av frånvaron bland gymnasieelever, och vad som ligger bakom frånvaron, är värdefull. Det nyligen avlämnade betänkandet från Utredningen om problematisk frånvaro innehåller många intressanta förslag. Av intresse i sammanhanget är också de analyser som finns i Gymnasieutredningens och Skolkommissionens betänkanden liksom de förslag som lämnas där om betydelsen av stöd och elevhälsa. Utskottet ser med intresse fram emot resultatet av kommande beredningar av de nämnda utredningarna. Utskottet vill inte föregripa pågående berednings- och utredningsarbete och avstyrker därmed motionerna 2016/17:1082 (L) yrkandena 1–3 och 2016/17:1539 (M).

Elevers inflytande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om elevers inflytande.
Jämför reservation 20 (M, C, L, KD) och 21 (V).

Motionerna

I partimotion 2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 begärs en ändring av skollagen i syfte att ge lärare ökade befogenheter. Lärare och rektorer känner sig i dag pressade av att föräldrar och elever ifrågasätter undervisningsmetoder, betyg och provresultat. Motionärerna vill därför att 4 kap. 9 § skollagen förtydligas så att formuleringen ”Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen” får ett tillägg som anger att inflytandet inte gäller undervisningen.

I kommittémotion 2016/17:196 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkade 1 vill motionärerna att elevers individuella inflytande och elevers rätt till inflytande genom sammanslutningar bör särskiljas i skollagen.

I yrkande 2 förespråkas att elevers rätt att själva avgöra vilka organisationsformer som ska användas för att få inflytande bör tydliggöras i skollagen. Det är enligt motionärerna viktigt att huvudmannen och rektorerna inte försöker styra elevernas sammanslutningar.

I yrkande 3 påpekas att möjligheten att organisera sig i elevkårer bör tydliggöras i skollagen. Detta är viktigt för att även denna organisationsform ska ses som legitim, menar motionärerna.

Gällande rätt

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen och fortlöpande stimuleras att aktivt ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas

efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

I skollagen regleras även ledighet och kompensation för elevföreträdare (4 kap. 11 §), med hänvisning till arbetsmiljölagen (1977:1160). En elev som har utsetts till elevskyddsombud ska få den ledighet från skolarbetet som behövs för uppdraget. Detsamma ska gälla en elev som har utsetts till elevrådsrepresentant eller som har ett annat uppdrag att företräda andra elever i frågor om utbildningen. Elevskyddsombud, elevrådsrepresentanter och andra elevföreträdare ska erbjudas kompensation för den undervisning som de går miste om på grund av uppdraget.

Elevernas ansvar och inflytande betonas även i läroplanerna. I läroplanernas inledande avsnitt behandlas frågan om skolans värdegrund och uppdrag, bl.a. frågan om demokratiska värderingar. I avsnitt 2.3 i Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) anges att ett av skolans mål är att varje elev successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. I avsnittets riktlinjer anges bl.a. att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer liksom att läraren tillsammans med eleverna får planera och utvärdera undervisningen. Enligt avsnitt 2.8 har rektorn bl.a. ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. I läroplaner för andra skolformer återfinns likartade formuleringar.

När det gäller frågor om relationen mellan hem och skola finns i Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) i avsnitt 2.4 riktlinjer om att alla som arbetar i skolan ska samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla innehåll och verksamhet. Vidare anges bl.a. att lärare ska samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling. I avsnitt 2.7 anges bl.a. att läraren med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande ska informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov. Rektorn har enligt avsnitt 2.8 bl.a. ansvar för att formerna för samarbete mellan skolan och hemmen utvecklas. I läroplanen för gymnasieskolan ska läraren, enligt avsnitt 2.5, samverka med vårdnadshavare och informera om elevernas skolsituation och kunskapsutveckling. Rektorn har, enligt avsnitt 2.6, ansvar för att vårdnadshavarna får insyn i elevernas skolgång.

Skolverket har även tagit fram föreskrifter om elevmedverkan i skolenhetens arbetsmiljöarbete genom elevskyddsombud för grundskolans årskurs 7–9, specialskolans årskurs 7–10 och gymnasieskolan (SKOLFS 2015:7). Föreskrifterna anger bl.a. att elevskyddsombudens roll är att företräda eleverna i arbetsmiljöarbetet och verka för en god arbetsmiljö vid skolenheten.

Bakgrund och pågående arbete

Skolverkets arbete

Skolverket har inom ramen för det pågående regeringsuppdraget om nationella skolutvecklingsprogram tagit fram ett program om kunskaper och värden. Programmet innehåller bl.a. kompetensutveckling för lärare i grund- och gymnasieskola om delaktighet och inflytande i undervisningen. Tanken är att lärare ska diskutera vad elevinflytande och delaktighet är och kan vara i undervisningen, på vilket sätt det kan öka motivation och lärande hos alla elever och hur det kan gestalta sig i vardagen. Skolverket ska årligen följa upp genomförandet av uppdraget om nationella skolutvecklingsprogram samt lämna en utvärdering i april 2018.

Skolverket tog 2015 fram kunskapsöversikten Delaktighet för lärande. Översikten lyfter fram forskning som handlar om vad delaktighet och inflytande innebär och hur man kan arbeta med elevers inflytande över beslutsprocesser och elevaktiv undervisning. Materialet riktar sig till personal i grund- och gymnasieskolan och motsvarande skolformer. Skolverket har också tagit fram ett särskilt stödmaterial med syftet att stödja rektorer, lärare och övrig personal i skolan i deras arbete med att utveckla samarbetet med elevernas vårdnadshavare.

Elevorganisationer

Organisationerna Sveriges elevråd, Sveriges elevråd – SVEA samt Sveriges Elevkårer organiserar elevråd, elevkårer och elevskyddsombud på grund- och gymnasieskolor. Organisationerna får bidrag i form av verksamhetsstöd bl.a. från Skolverket.

Utskottets ställningstagande

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Förutom att det i undervisningen förmedlas kunskap om grundläggande demokratiska värderingar ska undervisningen också bedrivas i demokratiska arbetsformer. På detta sätt kan elevernas förmåga att utöva inflytande och ta ansvar utvecklas. Enligt utskottets mening är frågan om elevens inflytande över sin utbildning en viktig komponent i elevernas lärande. Utskottet anser att rådande bestämmelser om inflytande och samverkan mellan skola och hem är väl avvägda och ser ingen anledning till förändringar av dessa. Skolverket bidrar också inom områdena med stöd och råd. När det gäller yrkandet om specifika elevsammanslutningar kan utskottet konstatera att detta i dag inte är reglerat i skollagen, och utskottet ser inte skäl att ändra denna ordning. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2016/17:196 (V) yrkandena 1–3 och 2016/17:1069 (L) yrkande 1.

Elever med särskilda behov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elever med särskilda behov. Jämför reservation 22 (KD).

Motionerna

I motion 2015/16:1327 av Margareta Cederfelt och Eva Lohman (båda M) vill motionärerna se en nationell plan för stöd till barn med dyslexi. Nationella riktlinjer för hjälp bör utvecklas så att barn garanteras hjälp utifrån behov.

I motion 2016/17:1547 av Marta Obinska (M) efterfrågas extra stöd för elever som befaras inte nå undervisningens mål. Motionären önskar en översyn av den faktiska efterlevnaden av regelverket som anger att kommuner och skolor är skyldiga att ge särskilt stöd samt, vid behov, ett förslag om förtydligad och skärpt lagstiftning.

I motion 2016/17:853 av Magnus Persson (SD) föreslås ett ökat nationellt stöd för elever och ungdomar med diagnosen dyslexi. I alla kommuner och landsting bör det införas en hjälpmedelscentral samt kontinuerlig utbildning för lärare och skolpersonal, enligt motionären.

I kommittémotion 2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 7 förordar motionärerna en sammanställning av kunskapsläget för att få en samordning och bättre kvalitet i diagnostiseringen av dyslexi. I dag använder olika yrkesgrupper olika modeller för att utreda läs- och skrivsvårigheter och resultaten sammanfaller inte alltid. För den enskilda eleven kan en felaktig bedömning få allvarliga konsekvenser, menar motionärerna.

I motion 2016/17:996 av Åsa Westlund (S) förespråkas att elever med särskilda behov ska ges rätt att avsluta den utbildning de påbörjat, även om en diagnos förändras under pågående utbildning.

Gällande rätt

I skollagen (2010:800) finns det bestämmelser som uttrycker skolans kompensatoriska uppdrag. Det har tydliggjorts att kommunerna ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 8 a §). Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9 och 10 §§). Skolan ska i utbildningen ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § andra stycket).

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Bestämmelsen förtydligades den 1 juli 2014 så att det anges att elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskraven ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (prop. 2013/14:148, bet. 2013/14:UbU21, rskr. 2013/14:292).

Sedan den 1 juli 2014 gäller också (prop. 2013/14:160, bet. 2013/14:UbU19, rskr.2013/14:291) att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 a §).

Om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga ska detta anmälas till rektorn. En anmälan till rektor ska också göras om stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen men att det trots detta kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 8 §).

Bakgrund och pågående arbete

Skolverket

Skolverket har i anslutning till de nya stödbestämmelserna reviderat sina allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram samt tagit fram en juridisk vägledning. I den senare anges t.ex. att till stöd i form av extra anpassningar hör bl.a. enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, t.ex. två månader. Även särskilda läromedel eller utrustning i form av t.ex. tidsstöd, dvs. hjälpmedel för att förstå och passa tider, samt digital teknik med anpassade programvaror kan som huvudregel anses falla inom ramen för stöd i form av extra anpassningar. Skolverket har även tagit fram ett särskilt stödmaterial, Stödinsatser i utbildningen.

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska verka för att alla barn och elever med funktionsnedsättning får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt till förbättrade kunskapsresultat för eleverna. Myndigheten ska i specialpedagogiska frågor som rör barn och ungdomar ge råd och stöd bl.a. till huvudmän med ansvar för utbildning inom skolväsendet.

När det särskilt gäller frågor om läs- och skrivsvårigheter eller dyslexi har SPSM bl.a. tagit fram stöd materialet Pedagogisk utredning av läs- och

skrivsvårigheter eller dyslexi på förfrågan av specialpedagoger runt om i landet. Stödmaterialet är resultatet av ett samarbete mellan SPSM, Stockholms universitet och Linnéuniversitetet samt ett nätverk bestående av ca 60 specialpedagoger och speciallärare med fördjupning i dyslexi. Materialet syftar till att ge stöd i arbetet att utreda elevers läs- och skrivsvårigheter eller dyslexi på ett likvärdigt sätt. Tanken är också att materialet ska vara ett stöd för att kvalitetssäkra de pedagogiska utredningarna. Myndigheten driver även söktjänsten Hitta läromedel som syftar till att underlätta sökandet efter specialpedagogiska läromedel. En förutsättning för att ett läromedel ska kunna ingå är att det kan passa för elever med funktionsnedsättning genom att det har egenskaper som kan göra det tillgängligt, t.ex. att det är inläst som e-bok.

Vissa satsningar m.m.

Enligt förordningen (2015:938) om statsbidrag för fortbildning i specialpedagogik har Skolverket ansvar för att bevilja statsbidrag till skolhuvudmän för fortbildning i specialpedagogik i syfte att generellt stärka den specialpedagogiska kompetensen i skolan. Statsbidrag får lämnas för fortbildning i specialpedagogik för legitimerade lärare i grundskolan, sameskolan och i utbildning som motsvarar grundskolan vid särskilda ungdomshem och för handledare i specialpedagogik. En särskild modul om specialpedagogik finns inom Skolverkets webbaserade lärportal för kompetensutveckling. Satsningen pågår mellan 2016–2019.

Skolverket har ett regeringsuppdrag att fördela statsbidrag för personalförstärkningar inom elevhälsan och specialpedagogik (förordning [2016:400]). Bidraget ska gå till att anställa eller ge uppdrag åt skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer, skolpsykologer, speciallärare och lärare med specialpedagogisk kompetens. Bidrag kan även lämnas till fortbildningsinsatser som syftar till att lärare och förskollärare avlägger en speciallärarexamen eller en specialpedagogexamen. Genom satsningen Lärarlyftet kan bidrag ges för lärare som läser hela eller delar av en speciallärarutbildning.

Utbildningsdepartementet skickade den 22 mars 2017 ut en promemoria på remiss med förslag om nya kunskapskrav för speciallärare och specialpedagoger. Syftet med de nya kraven är att säkerställa att framtida speciallärare och specialpedagoger får en fördjupad och breddad kompetens om neuropsykiatriska svårigheter och därmed bättre förmåga att anpassa lärmiljön utifrån elevens förutsättningar.

Regeringen har vidare aviserat att man i juni 2017 planerar att lämna en proposition till riksdagen om en läsa-skriva-räkna-garanti (Statsrådsberedningens propositionsförteckning den 10 januari 2017).

Inom Skolverkets webbportal för kompetensutveckling finns ett flertal moduler som handlar om hur digitala verktyg stöder lärare.

Den 9 mars 2017 beslutade regeringen om förtydliganden och förstärkningar i bl.a. läroplaner, kursplaner och ämnesplaner för grundskolan

och gymnasieskolan i syfte att tydliggöra skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens. Ändringarna rör bl.a. rektorers och lärares uppdrag, skolbibliotekets roll och undervisningen i enskilda ämnen.

Utskottets ställningstagande

Skollagen anger tydligt att alla barn och elever ska få den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Utskottet vill särskilt uppmärksamma den lagändring som riksdagen beslutade om 2014 att elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla kunskapskraven ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Likaså har en lagändring tydliggjort att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå kunskapskraven ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd. Utskottet vill också betona kommunernas ansvar för resursfördelningen genom bestämmelsen att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Utskottet konstaterar vidare att regeringen har beslutat om statsbidrag för fortbildning och personalförstärkning inom elevhälsa och specialpedagogik samt att Skolverket och SPSM bidrar med råd och material till huvudmännen och skolorna i fråga om stöd i undervisningen.

Utskottet har noterat att gymnasieutredningen lyfter upp frågan om stöd och bl.a. anser att bestämmelserna i skollagen och gymnasieförordningen om stöd i gymnasieskolan behöver anpassas och tydliggöras. Utskottet vill inte föregå beredningen av utredningens förslag i denna fråga samt hänvisar i övrigt till pågående arbete och vidtagna lagstiftningsåtgärder.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna 2016/17:853 (SD), 2016/17:996 (S), 2015/16:1327 (M), 2016/17:1547 (M) och 2016/17:3211 (KD) yrkande 7.

Nyanlända elever

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nyanlända elever.

Jämför reservation 23 (M), 24 (SD) och 25 (L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34 uppmärksammas att det behövs tydligare kunskapskontroller i förberedelseklasserna. Enligt motionärerna är det i dag otydligt vilka

kunskaper som krävs av eleverna för att gå vidare till en vanlig klass. Skolverket bör därför ta fram underlag för vilka kunskapsmål en elev bör uppnå för detta. Samma åtgärder föreslås i partimotion 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 33. Liknade åtgärder föreslås i kommittémotion 2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2. Motionärerna vill dessutom att det införs en obligatorisk och formaliserad bedömning med ämnesspecifika kunskapsmål som förtydligar när en elev ska gå vidare till ordinarie undervisning. Vidare anser motionärerna att det dels bör tas fram underlag för vilka kunskapsmål en elev bör uppnå, dels tas fram examinationer som elever i förberedelseklass ska bli godkända på för att få gå vidare.

I partimotion 2016/17:3409 av Jimmie Åkesson (SD) yrkande 31 framförs att s.k. tillståndslösa invandrares förmåner i form av skolgång och socialbidrag ska begränsas. Enligt motionärerna är det en självklarhet att s.k. tillståndslösa invandrare inte ska få ta del av det svenska välfärdssamhället.

I motion 2016/17:2042 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) föreslås att nyanlända ska räknas bort ur betygsstatistiken och att det i stället införs en positiv särredovisning. Dagens system medför nackdelar både för den enskilda eleven och för skolan.

I partimotion 2016/17:1068 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15 uttalas att skolgången för asylsökande och nyanlända måste förbättras. Innan en reform om statligt huvudmannaskap för skolan kan genomföras behöver kommuner satsa mer på skolor med låga resultat där andelen nyanlända elever ofta är stor.

Gällande rätt

Enligt skollagen (2010:800) har barn som är bosatta i landet skolplikt och en rätt till utbildning som motsvarar skolplikten (7 kap. 2 §). Skolplikt gäller inte de barn som avses i skollagen 29 kap. 2 § andra stycket, men dessa barn har samma rätt till grundläggande utbildning som skolpliktiga barn. Det gäller bland annat barn som är asylsökande, barn som beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd samt barn som vistas här utan stöd av myndighetsbeslut eller författning. Beroende på vilken grund som används för bedömningen om man räknas som bosatt varierar omfattningen av rätten till utbildning. Vistats man i landet utan stöd av myndighetsbeslut eller författning har man rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola och, om man påbörjar utbildningen innan 18 års ålder, gymnasieskola och gymnasiesärskola (29 kap. 3 §).

Enligt 4 kap. 1 a § skolförordningen (2011:185) ska bl.a. asylsökande barn tas emot i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden, men det bör ske senast en månad efter ankomsten. Motsvarande reglering finns i 12 kap. 14 § gymnasieförordningen (2010:2039).

Den 1 januari 2016 trädde nya bestämmelser (prop. 2014/15:45, bet. 2014/15:UbU6, rskr. 2014/15:177) i skollagen i kraft om mottagande och skolgång för nyanlända elever (3 kap. 12 a–f §§). Genom ändringarna fördes en definition av nyanländ in i skollagen (3 kap. 12 a §). Med nyanländ avses enligt skollagen den som har varit bosatt utomlands och som är bosatt här i landet och som har påbörjat sin utbildning här efter höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

Vidare infördes bestämmelser i skollagen om att en nyanländs kunskaper ska bedömas. Resultatet av bedömningen ska ingå i underlaget för beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp samt för planeringen av undervisningen och vid fördelningen av undervisningstiden. En nyanländ elev som har bedömts enligt ovanstående ska placeras i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Rektorn ska besluta om en sådan elevs placering i årskurs så snart som möjligt och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot. Eleven ska inom samma tid placeras i den undervisningsgrupp som eleven normalt ska tillhöra.

En nyanländ elev som saknar tillräckliga kunskaper i det svenska språket för att kunna följa och tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen ska delvis undervisas i förberedelseklass. En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper för att kunna delta i undervisningen i ämnet i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. Undervisning i förberedelseklass ska inte få pågå längre än två år.

Bakgrund och pågående arbete

Med anledning av de nya bestämmelserna i skollagen om nyanlända elever har Skolverket tagit fram nya allmänna råd om utbildning för nyanlända elever (SKOLFS 2016:2). De allmänna råden ger vägledning till hur hemkommuner, huvudmän, rektorer, lärare och övrig skolpersonal kan eller bör arbeta med mottagande av och den fortsatta utbildningen för nyanlända elever för att leva upp till författningarnas krav. När det särskilt gäller undervisning i förberedelseklass beskriver Skolverket i de allmänna råden att lärare och övrig skolpersonal löpande behöver bedöma hur elevens kunskaper i olika ämnen utvecklas. På så sätt kan eleven förberedas på att successivt få mer undervisning i den ordinarie undervisningsgruppen.

Skolverket har med anledning av de nya bestämmelserna även tagit fram ett kartläggningmaterial för bedömning av nyanländas kunskaper. Materialet är från den 15 april 2016 obligatoriskt att användas för elever i de obligatoriska skolformerna, men kan även användas i gymnasieskolans språkintrödningskurs. I steg 1 bedöms elevens språk och erfarenheter, i steg 2 elevens kunskaper inom områdena litteracitet och numeracitet. I steg 3, som publiceras successivt under 2017, kommer bedömningsmaterial finnas för 15 av grundskolans

ämnen. Särskilt bedömningsstöd finns för bedömning av svenska för årskurs 7–9 och gymnasieskolans introduktionsprogram. Under våren 2017 ska bedömningsstöd för svenska i årskurserna 1–3 och 3–6 publiceras.

Skolverket arbetar även med särskilt riktade insatser för nyanlända elevers skolgång i samarbete med de kommuner som tagit emot störst andel nyanlända. Stödinsatserna kan handla om att organisera och genomföra mottagande av nyanlända elever eller att säkra kvaliteten på studiehandledningen på modersmålet m.m.

Regeringen fattade vidare i januari 2017 beslut om ett uppdrag till Skolverket att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända barn och elever och vid behov för barn och elever med annat modersmål än svenska. Inom ramen för detta uppdrag ska Skolverket genomföra systematiska insatser i syfte att stärka huvudmännens förmåga att på kort och lång sikt erbjuda nyanlända barn och elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet. Skolverket ska sträva efter att samordna uppdraget med andra uppdrag, såsom Samverkan för bästa skola och de nationella skolutvecklingsprogrammen.

I Skolkommissionens delbetänkande från maj 2016 (SOU 2016:38) redovisar kommissionen bl.a. överväganden om en nationell resursfördelningsmodell för skolan. Modellen utgår ifrån en reglering som med utgångspunkt i skillnader i elevunderlagets sammansättning bestämmer en lägsta nivå för resursfördelningen på kommunnivå i kombination med ett statligt bidrag till kommuner med större behov av kompensatoriska insatser. Kommissionen överväger även ett alternativ som innebär att staten finansierar hela eller delar av kommunernas samlade kostnader för skolan genom ett sektorsbidrag som skulle beräknas med utgångspunkt från socioekonomiskt betingade skillnader i respektive kommuns elevunderlag. Delbetänkandet redogör för kommissionens överväganden inför sitt kommande arbete med slutbetänkandet som ska redovisas senast den 20 april 2017.

Gymnasieutredningen (SOU 2016:77) lägger i sitt betänkande fram ett antal förslag som särskilt rör utbildningen för nyanlända elever i gymnasieskolan eller som syftar till att gynna dessa elever i särskilt hög grad, som t.ex. omfattning på språkinträdning och rätt till heltidsstudier på introduktionsprogram.

Statistik om skolan

Skolverket ansvarar för Sveriges officiella statistik om förskola, fritidshem, skola, vuxenutbildning och annan pedagogisk verksamhet (förordning [2001:100] om den officiella statistiken). Varje år samlas uppgifter in om barn, elever, personal, kostnader och utbildningsresultat. Uppgifterna redovisas per verksamhets- och skolform. Skolverket publicerar statistiken på sin webbplats och i databaserna Jämförelsetal, Siris och Salsa. I Jämförelsetal redovisas uppgifterna per kommun, främst för kommunal huvudman men till viss del även för enskilda huvudmän. I Siris redovisas uppgifterna på skolenhetsnivå

men även summerade per huvudman, kommun, län och för riket. Salsa är en statistisk modell som redovisar betygsresultat för grundskolans årskurs 9 på skolenhetsnivå. I modellen tas hänsyn till vissa bakgrundsfaktorer såsom utländsk bakgrund, kön och föräldrars utbildningsnivå.

I promemorian Nyanlända elever i grundskolan (2016-05-10) beskriver Skolverket den statistik som omfattar nyinvandrade elever och det konstateras att det i den officiella statistiken inte är möjligt att fullt ut identifiera nyanlända elever i enlighet med skollagens definition. I promemorian Slutbetyg i grundskolan, våren 2016 (2016-09-29), visas hur nyinvandrade elever i statistiken redovisas dels som Elever med okänd bakgrund, vilket avser elever som saknar personnummer, dels som Nyinvandrade elever, vilket avser elever som blivit folkbokförda under de senaste fyra åren. I promemorian anger Skolverket att eftersom betygssättningen hanteras till viss del olika mellan kommuner påverkas den samlade resultatbilden för skolorna på olika sätt. Genom att exkludera dessa grupper i den samlade resultatredovisningen, t.ex. i databaserna, minskar risken för missvisande jämförelser över tid samt mellan skolor.

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden om skolgång för nyanlända anser utskottet i likhet med vad utskottet tidigare har anfört (bet. 2015/16:UbU14) att det är viktigt att asylsökande och nyanlända barn och ungdomar så snabbt som möjligt får tillgång till utbildning. Utskottet vill återigen framhålla att det av regleringen i skollagen framgår att en elev inte får undervisas enbart i förberedelseklass utan även ska ges undervisning tillsammans med den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. När en elev har sådana svenskkunskaper att denne kan delta i den ordinarie undervisningen ska förberedelseklassen inte längre vara aktuell. Utskottet påminner också om de förändringar i lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 2016 där det bl.a. tydliggörs att en bedömning ska göras av en nyanländ elevs kunskaper och att denna bedömning ska vara en grund för beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp samt för planeringen av undervisningen och tidsfördelningen mellan ämnena. Utifrån att dessa lagändringar relativt nyligen har trätt i kraft liksom att Skolverket på olika sätt arbetar med att stödja huvudmän och skolor utifrån de nya bestämmelserna samt att utskottet vill avvakta den kommande beredningen av Gymnasieutredningens förslag på området liksom Skolkommissionens slutbetänkande och beredning i de delar som berör frågor om resursfördelning för skolan ser utskottet inget behov av att riksdagen vidtar några åtgärder. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2016/17:1068 (L) yrkande 15, 2016/17:3064 (M) yrkande 2, 2016/17:3372 (M) yrkande 34, 2016/17:3389 (M) yrkande 33 och 2016/17:3409 (SD) yrkande 31.

När det gäller yrkandet om statistik konstaterar utskottet att Skolverket i sin statistikredovisning hanterar problematiken kring effekter av betygssättning för de elever som nyligen kommit till Sverige. Utskottet ser inte något skäl till

att begära några särskilda åtgärder i frågan utan utgå ifrån att den hanteras bäst av den statistikansvariga myndigheten. Utskottet avstyrker därmed motion 2016/17:2042 (SD).

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden (S, M, SD, MP, C, V, L, KD) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (L) och 6 (KD).

Utskottets ställningstagande

I detta betänkande behandlas ett antal motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlade under riksmötena 2014/15 och 2015/16 och som riksdagen avslag i enlighet med utskottets förslag (bet. 2014/15:UbU9, bet. 2014/15:UbU11, bet. 2015/16:UbU12 och bet. 2015/16:UbU14). Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motioner som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Läraryrket m.m., punkt 1 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3043 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Det är av stor vikt att nytexaminerade lärare får en bra introduktion till läraryrket. Vi vill därför låta utreda hur nytexaminerade lärare kan få en bättre introduktion till läraryrket.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Minskad administration för lärare, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10,
2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 6,
2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och
2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkandena 9, 11 och 23 samt
avslår motionerna
2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3,
2016/17:948 av Phia Andersson (S) yrkande 2 och
2016/17:1223 av Lotta Olsson (M).

Ställningstagande

Internationella undersökningar visar att svenska lärare använder en mindre andel av sin arbetstid till undervisning jämfört med andra länder. Skolverket har kommit fram till att svenska lärare lägger över två timmar per dag på administration och uppgifter relaterade till ordning och omsorg. Det handlar exempelvis om att ställa i ordning lokaler, behandla ledighetsansökningar, agera rastvakt och övervaka omklädningsrum. Detta är tid som skulle kunna användas till lärande, till att förbereda lektioner och till att ge stöd åt dem som behöver det mest.

Lärare måste få tid att vara lärare. För att ge lärare mer tid för att exempelvis förbereda lektioner samt fokusera på undervisningen vill vi införa en ny yrkeskategori i skolan: lärarassistenter. Lärarassistenter ska kunna ta över administrativa och praktiska uppgifter för att frigöra tid åt lärarna så att de kan ägna sig åt sina kärnuppgifter i skolan. Skolverket ska följa och utvärdera reformens genomförande.

Vi förslår också att lärarnas tidsanvändning även i fortsättningen ska ses över, och det bör lämnas förslag på hur mer tid kan frigöras till planering, kvalitetssäkring och undervisning.

Vi vill även underlätta för det civila samhället att bidra till och delta i skolans verksamhet för att både öka tryggheten i skolan och avlasta lärarna. Fler vuxna i skolan ger ökad trygghet på raster och i klassrum. De kan även hjälpa till med exempelvis läxläsning.

För att underlätta för nyanlända lärare att snabbt komma in i skolans verksamhet anser vi att flera av lärarnas kringuppgifter kan utföras av nyanlända lärare för att dels avlasta lärarna, dels underlätta för de nyanlända lärarna att lära sig svenska och det svenska skolsystemet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Studiehandledare på modersmål och modersmållärare, punkt 3 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

En viktig utgångspunkt för all inlärning är goda kunskaper i modersmålet. Därför måste modersmålsundervisningen stärkas. Flerspråkighet ska göras

möjligt tidigt i åldrarna eftersom det har betydelse för den personliga identiteten och för den intellektuella och emotionella utvecklingen.

Lärande är starkt förknippat med modersmålet, och att befästa kunskaper i det egna språket är en väg till att också lära sig på det svenska språket. Ämnet har därför den viktiga funktionen att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling. Därför är det viktigt att fortsätta stärka modersmålsundervisningen.

Det finns en stor outnyttjad resurs i Sverige i form av människor som talar samma språk som de nyanlända eleverna. De har goda kunskaper inom olika områden och kan därför vara en tillgång vid studiehandledning, även om de inte är utbildade lärare. Det bör skyndsamt tas fram rekommendationer till skolhuvudmännen för att underlätta anställning av studiehandledare på modersmålet och modersmållärare.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Legitimation, punkt 4 (M, SD, C)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Robert Stenkvist (SD) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 28 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 20 och avslår motionerna

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 och

2016/17:2040 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD).

Ställningstagande

När det på kort tid börjar många nya elever i skolan behöver vi använda alla befintliga resurser. Inte minst pensionerade lärare. Med dagens regler skulle många pensionerade lärare som tar arbete i skolan inte få göra sitt jobb och t.ex. sätta betyg, eftersom de saknar lärarlegitimation. Dessa stelbenta regler innebär ett slöseri med kompetens och resurser. Vi vill därför införa ett tillfälligt regelverk som ser till att pensionerade lärare kan anställas som ordinarie lärare på skolor.

Även obehöriga lärare som i dag arbetar inom skolan bör tillfälligt få dispens att sätta betyg. Denna grupp kan omfatta både lärare utbildade vid svenska högskolor som saknar lärarlegitimation och vissa utrikesfödda lärare

med uppehållstillstånd som har varit lärare i sina hemländer och som kan nyttjas för hemspråksundervisning eller ämnesundervisning av elever med samma modersmål.

Vi föreslår att kravet på lärarlegitimation tillfälligt slopas i tre år för pensionerade obehöriga lärare och i dag obehöriga lärare som arbetar inom skolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

5. Legitimation, punkt 4 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 och avslår motionerna

2016/17:2040 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 28 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 20.

Ställningstagande

Den nuvarande utformningen av lärarlegitimationen innebär bl.a. att endast legitimerade lärare får anställas som lärare utan tidsbegränsning hos en skolhuvudman. Vidare får endast den som har legitimation och behörighet undervisa och sätta betyg. Legitimationsreformen var ett viktigt steg för att höja kvaliteten i undervisningen. Det behövs på sikt en ytterligare skärpning av regelverket. För att öka undervisningens kvalitet bör huvudprincipen vara att legitimerade lärare endast ska kunna undervisa och sätta betyg i de ämnen som framgår av lärarens examen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Fortbildning, punkt 5 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 och
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 5 och 12 samt
avslår motionerna

2016/17:1008 av Per-Arne Håkansson (S),
2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2,
2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 29,
2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 18 och
2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Matematiklyftet, en fortbildning i didaktik för lärare som undervisar i matematik, har utvärderats med goda resultat. Men liknande kunskapslyft behövs också inom andra områden. Regeringen bör därför se till att utveckla fortbildningsinsatser i fler ämnen, likt Matematiklyftet.

Kunskap är i många avseenden en färskvara, och det gäller inte minst kunskapen om att lära ut. Vi vill därför att det görs en översyn av hur alla skolhuvudmän kan åläggas krav på att ge alla lärare en individuell kompetensutvecklingsplan för att garantera regelbunden fortbildning. På sikt är det rimligt med ett krav på regelbunden fortbildning för lärare för att få behålla sin lärarlegitimation.

För att alla lärare och skolledare ska få tillgång till den fortbildning som krävs för att kunna utvecklas under karriären föreslår vi att det på sikt ska etableras ett nationellt centrum för professionsutveckling för lärare och skolledare. Centrumet ska samarbeta med landets lärosäten, Skolinspektionen, huvudmännen för skolan och professionen för att garantera alla lärare och skolledare fortbildning. Det är viktigt att centrumet får i uppgift att stötta skolledarna i hela deras uppdrag, dvs. även arbeta med utbildning inom HR-området och ekonomistyrning samt ansvara för att sätta svensk skolutveckling i ett internationellt perspektiv. Centrumets verksamhet ska självklart omfatta lärare och skolledare inom samtliga skolformer och oavsett huvudmannaskap. Alla barn och elever har rätt till skickliga och engagerade lärare och skolledare. Med ett tydligt ramverk för kunskapsfördjupning för professionerna får vi betydligt större möjligheter att säkra kvaliteten på undervisningen i alla klassrum. Det kommer dessutom att kraftigt öka attraktiviteten för såväl lärarsom skolledaryrkena. Det är viktigt inte minst med tanke på den rådande lärarbristen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

7. Fortbildning, punkt 5 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2,

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 29 och

2016/17:3037 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkande 18 och

avslår motionerna

2016/17:1008 av Per-Arne Håkansson (S),

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 3 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 5 och 12.

Ställningstagande

Svenska lärare får enligt OECD kvantitativt mindre kompetensutveckling än lärare i andra länder. Det bör därför säkerställas att det finns system så att lärare fortlöpande får den kompetensutveckling som läraren behöver, med fokus på kollegialt lärande, undervisningsskicklighet och ämneskunskaper. Det finns ett stort behov av ett tydligt och utökat statligt ansvar för hur lärare och skolledare kontinuerligt under sin karriär ska utvecklas och utbildas. Det bör därför införas en statlig kompetensutvecklingsgaranti för lärare och skolledare. En sådan garanti stärker lärarens möjlighet att ta del av klassrumsnära fortbildning och utveckla sig i sin profession.

Fler lärare måste ha kunskap i att undervisa nyanlända elever. Ett kompetenscentrum, som en del i det nationella institut för lärar- och skolledarkvalitet som Centerpartiet tidigare föreslagit, skulle kunna skapa förutsättningar för utveckling och högre kvalitet i skolors undervisning av nyanlända elever.

Det bör även införas löpande utbildningsinsatser som säkerställer att rektorer, lärare och studie- och yrkesvägledare och andra anställda vid skolor har kunskap om och aktivt arbetar mot sexuella trakasserier, könsrelaterat våld och kränkningar.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Fortbildning, punkt 5 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 3 och
avslår motionerna

2016/17:1008 av Per-Arne Håkansson (S),

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2,

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 29,

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 18,

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 5 och 12.

Ställningstagande

Lärares fortbildning har stor betydelse för att vidareutveckla pedagogik och undervisning. I alltför många skolor erbjuds fortbildning, finansierat med offentliga medel, utan att det finns vetenskapligt stöd för fortbildningen. I värsta fall kan det påverka undervisningens kvalitet när kortsiktiga populära trender plockas in i skolans undervisning. Skolans offentligfinansierade fortbildning bör därför granskas så att den utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Skolledare, punkt 6 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:834 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 12 och

2016/17:1376 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) samt
avslår motion

2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7.

Ställningstagande

Det pedagogiska ansvaret för undervisningen ligger på lärarna, men rektorn leder och samordnar det pedagogiska arbetet. Genom ett nära samarbete med lärarkollegiet kan rektorn skapa förutsättningar för lärarkollegiet att utveckla den pedagogiska verksamheten. Därför anser vi att rektorer på sikt bör

rekryteras bland erfarna och behöriga lärare från certifieringsnivå 3 och högre (i tidigare föreslagen modell), vilket givetvis också medför lönepåslag och utökade ansvarsområden. Detta stärker rektorernas pedagogiska profil, samtidigt som den administrativa bördan ska anpassas därefter. Detta är en modell vi är övertygade om kommer att bidra till en mer effektiv och ändamålsenlig styrning av skolan.

Att som chef ha kunskap om och förståelse för sina medarbetares arbetssituation är mycket viktigt om han eller hon på ett effektivt sätt ska kunna leda och utveckla verksamheten. Sådan kunskap och förståelse kan erhållas på olika sätt, beroende på vilken typ av arbetsplats det handlar om. För dagens rektorer skapas den förståelsen lättast och bäst genom att den enskilda rektorn förlägger en del av sin arbetstid ute i klassrummen. Då hälften av dagens rektorer saknar lärarbakgrund har det blivit ännu viktigare att ge rektorerna möjligheten att kunna arbeta på det sättet. Rektorer ska som riktmärke tjänstgöra minst 5 procent av arbetstiden som lärare för att stärkas i sin pedagogiska roll.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

10. Skolledare, punkt 6 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7 och avslår motionerna

2016/17:834 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 12 och

2016/17:1376 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD).

Ställningstagande

En elev med rörelsehinder eller synnedsättning kan t.ex. behöva hjälpmedel och en tillgänglig fysisk miljö utan att för den skull behöva någon särskild anpassning av själva undervisningen. Mot den bakgrunden ska rektorsutbildningen innehålla krav på kunskaper om elever med funktionsnedsättning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Antalet elever per studie- och yrkesvägledare, punkt 8 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1380 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD).

Ställningstagande

Det är få val som en människa gör som kommer att påverka lika mycket som valet av skola och utbildning. Konsekvenserna av ett felaktigt skolval kan bli omfattande för en elev. När Skolinspektionen 2013 granskade tillgången till studie- och yrkesvägledare i 34 grundskolor i landet, fann man omfattande brister (rapport 2013:5). Tyvärr består bristerna än i dag. Det är stora skillnader beroende på var i landet man bor när man jämför antalet elever per studie- och yrkesvägledare. Det kan variera mellan 60 och 600 elever per studie- och yrkesvägledare. Elevens bostadsort riskerar alltså att bli den avgörande faktor som avgör ifall han eller hon kommer att erhålla adekvat studie- och yrkesvägledning. Detta är oacceptabelt, inte minst då studie- och yrkesvägledningen fyller en mycket viktig funktion och ska fungera som en direktlänk mellan skola och arbetsliv. För att komma till rätta med denna situation bör en maxnivå för antal elever per studie- och yrkesvägledare införas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Elevers arbets- och skolmiljö, punkt 9 (M, C, L, KD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 24 och avslår motionerna

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 21,

2016/17:1934 av Staffan Danielsson (C) och
2016/17:2707 av Sanne Lennström och Piry Niemi (båda S).

Ställningstagande

Anmälningar om hot och våld mot lärare har ökat under senare tid. I en undersökning från Lärarnas Riksförbund uppger en fjärdedel av lärarna att de utsatts för hot, våld, sexuella trakasserier eller kränkningar inom sin yrkesutövning. Nästan fyra av tio lärare har dessutom blivit hotade med att bli anmälda av elever eller föräldrar. Det resulterar i att lärare drar sig för att tillrättvisa elever eller ingripa vid bråk av rädsla för att bli anmälda. Ett gemensamt vuxenansvar från både skola och föräldrar krävs för att få ordning på stökiga skolor och garantera en trygg arbetsplats för både lärare och elever. Vi vill därför se över de delar av skollagen som rör trygghet och studiero i syfte att tydliggöra och stärka lärares rätt att ingripa.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

13. Elevers arbets- och skolmiljö, punkt 9 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 21 och avslår motionerna

2016/17:1934 av Staffan Danielsson (C),

2016/17:2707 av Sanne Lennström och Piry Niemi (båda S) och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 24.

Ställningstagande

Den svenska skolan har i många stycken blivit otryggare de senaste decennierna även om bilden inte är entydig och inte gäller alla skolor. Det är t.ex. numera obligatoriskt med rastvakter, vilket på många skolor har ökat tryggheten. Samtidigt har våld och hot blivit vanligare i skolor i många förorter. Också lärarnas arbetsmiljö har försämrats kraftigt på många håll, speciellt i många s.k. utsatta områden. Samtidigt har lärarnas arbetsbelastning ökat, främst på grund av ökad administration och ett ökat socialt ansvar för eleverna. Det finns också rapporter om ökad psykisk ohälsa bland elever.

För att komma till rätta med dessa problem vill vi anställa fler skolsköterskor, skolpsykologer, kuratorer och vaktmästare. Vi vill även

anställa mer administrativ personal. Det blir då fler vuxna runt skolbarnen och vi får också professionell personal som avlastar lärarna med kringuppgifter som stjälar tid från kärnuppgifterna. Detta kommer också att öka chanserna att någon vuxen upptäcker och tar tag i elever som mår dåligt.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Skollokaler, punkt 10 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 26 och

avslår motion

2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

För att förbättra möjligheterna att ta emot nyanlända elever bör det införas tillfälliga regellättnader för bl.a. skollokaler.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

15. Skollokaler, punkt 10 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5 och

avslår motion

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Alltför många skollokaler uppvisar fortfarande brister i den fysiska tillgängligheten. Många unga med funktionsnedsättning kan på grund av otillgängliga lokaler inte gå i samma skola som sina syskon eller kamrater. I

stället skjutsas de dagligen långa sträckor till andra skolor. I värsta fall ökar segregeringen än mer när det är dags för gymnasiestudier. De otillgängliga skolorna är naturligtvis stängda också för lärare och annan personal med motsvarande funktionsnedsättning. Även föräldrar med nedsatt rörelseförmåga begränsas i sitt fria val av skola för sina barn. De åtgärder som vidtas för att öka tillgängligheten utgår ofta från enskilda elevers behov och inte från ambitionen att generellt tillgängliggöra skolan.

I den miljö där unga vistas en stor del av sin tid måste tillgängligheten vara god såväl för eleverna som för lärare och annan personal samt för föräldrar. Skollagen (2010:800) kräver att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 §). Tolkningen av detta innebär dock i praktiken att friskolor tillåts bedriva sin verksamhet i fysiskt otillgängliga lokaler. Även skolan omfattas av den nya bestämmelsen i diskrimineringslagen (2008:567) om bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som en ny form av diskriminering. Det är bra, men otillräckligt. Det räcker inte att kräva tillgänglighetsanpassning vid om- eller tillbyggnad. Skollagen bör förtydligas så att det framgår att alla skolor som huvudregel ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

16. Elevhälsa, punkt 11 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 15 och

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15.

Ställningstagande

För de barn som kommer till Sverige på flykt från krig och förtryck är skolan en extremt viktig plats för att de ska kunna rota sig och upprätta en fungerande vardag. Skolan har också en central roll för dessa barns välbefinnande och hälsotillstånd. I skolan synliggörs elevernas välbefinnande, och tecken på oro och stress blir påtagliga. Genom en fungerande elevhälsa kan trauman och andra bristande hälsotillstånd uppmärksammas och behandlas på ett tidigt

stadium. Därför behövs en kompetenshöjning inom elevhälsan för att den ska kunna möta de behov som nyanlända elever har.

Regeringen bör återkomma med förslag på hur elevhälsans kompetens kan stärkas för att möta de behov som nyanlända elever har, bl.a. inom traumabehandling.

17. Elevhälsa, punkt 11 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 15 och

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15 och

avslår motion

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9.

Ställningstagande

Enligt skollagen (2010:800) ska elevhälsan främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Att rutinemässigt fråga om våld är en förebyggande åtgärd. Det bör finnas tydliga riktlinjer för skolhälsovården att rutinemässigt ställa frågor om våld.

Skolan har en nyckelroll när det gäller det suicidförebyggande arbetet. Goda exempel finns, t.ex. den av Stockholms läns landsting nyligen lanserade Elevhälsoportalen som vänder sig till förskolor och skolor med metoder för att förebygga och fånga upp psykisk ohälsa. Vidare bör också nämnas Youth Aware of Mental health (YAM), en hälsofrämjande och preventiv insats för förbättra den psykiska hälsan och minska självmordshandlingar hos skolelever i åldern 14–16 år. YAM genomförs av Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykiskt ohälsa tillsammans med Stockholms läns landsting.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

18. Idrott och fysisk aktivitet m.m., punkt 12 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 34 och
avslår motionerna
2016/17:1138 av Jasenko Omanovic (S),
2016/17:1666 av Kent Härstedt (S) och
2016/17:2114 av Alexandra Anstrell m.fl. (M).

Ställningstagande

Svenska elever har mindre schemalagd idrott än eleverna i många andra europeiska länder. Enligt timplanen ska grundskolan ha totalt 500 idrottstimmar, i snitt 1,5 timmar i veckan. Men skolorna har stora möjligheter att bestämma detta själva. De kan både minska antalet med 20 procent och lägga in fler idrottspass. Detta innebär stora skillnader över landet och mellan och inom kommuner. Det borde inte vara upp till varje skola att välja mer idrott, utan det ska i stället läggas in i timplanen. Vi föreslår att antalet idrottstimmar utökas från 500 till 700 i grundskolan och att det preciseras hur fördelningen ska se ut mellan årskurserna. Samtidigt minskas antalet timmar för elevens val. Målet på sikt är att det varje dag ska vara idrott med fysisk aktivitet på schemat.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

19. Elevers frånvaro, punkt 13 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1082 av Roger Haddad (L) yrkandena 1–3 och
avslår motion
2016/17:1539 av Marta Obminska (M).

Ställningstagande

Det är sedan länge ett välkänt problem att svenska skolan har bekymmer med skolk. På gymnasienivå har årliga rapporter från CSN ökat medvetenheten om problematiken eftersom skolk är knutet till risken att få studiebidraget indraget. Det är ytterst lärarna på en skola som ansvarar för rapporteringen om inte någon administrativ funktion inrättas för att avlasta lärarkåren. Det är

avgörande att eleverna är närvarande i skolan eftersom det råder skolplikt i grundskolan och närvaroplikt i gymnasieskolan från den dagen man accepterat att gå ett nationellt program. Mot den bakgrunden bör det ställas tydligare krav i skollagen på huvudmännen att följa upp den otillåtna frånvaron eftersom den direkt kan påverka elevernas resultat. Den otillåtna frånvaron kan också vara en indikation på andra problem som exempelvis mobbning i skolan. Det bör vidare genomföras en mer systematisk uppföljning av denna viktiga fråga eftersom det i dag finns brister i rapportering och insamling av data, trots att vi har skolplikt och därmed en skyldighet på skolnivå att registrera elevernas närvaro och frånvaro. Slutligen bör det göras en bättre uppföljning av skolket i skolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

20. Elevers inflytande, punkt 14 (M, C, L, KD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och avslår motion

2016/17:196 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

När den nuvarande skollagen antogs skärptes kraven på elevernas rätt till inflytande i skolan eftersom studier som gjordes under arbetet med den nya lagen visade att elevernas inflytande i skolan var alldeles för svagt och behövde stärkas. Tanken var att ett ökat elevinflytande skulle höja elevernas motivation och därmed intresset för att förbättra sina kunskaper. Skrivningen i den nuvarande skollagen är dock inte tillräckligt tydlig om vad eleverna ska ha inflytande över och vad som ska vara förbehållet professionen i skolan.

Den senaste tidens debatt har visat att lärare och rektorer känner en enormt stor press från föräldrar och elever som ifrågasätter undervisningsmetoder, betyg och provresultat. Det aktuella lagrummet i skollagen (4 kap. 9 §) bör därför förtydligas genom att lydelsen ”Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen” får ett tillägg som lyder ungefär ”dock ej över undervisningen”.

Det är viktigt att eleverna har inflytande över sin skolgång. Det kan gälla flera saker i skolan, t.ex. mat, lokaler och ordningsregler. Många lärare

kommer även fortsättningsvis att diskutera undervisningen med eleverna. Men det är läraren som har ansvar för och ytterst bestämmer hur lektioner ska läggas upp, om läxor och prov samt hur lektionerna rent pedagogiskt ska genomföras. Syftet med det ökade elevinflytandet var aldrig att eleverna skulle få makten över hur undervisningen ska ske.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

21. Elevers inflytande, punkt 14 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:196 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2016/17:196 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Elevers rätt till inflytande och möjligheter att organisera sig regleras i dag i skollagens fjärde kapitel. Dessvärre är regleringen otidsenlig och bör därför uppdateras för att ge bättre stöd till rektorer, huvudmän och elever i hur de ska arbeta med elevinflytande.

Ett av problemen med skollagens fjärde kapitel är att elevers individuella rätt till inflytande samt elevsammanslutningars påverkansarbete blandas samman. För att elevers inflytande i skolan ska utvecklas behöver de två begreppen särskiljas. Varje elev ska ha en individuell rätt att utöva inflytande. Ansvar för att säkerställa denna rättighet har i dagsläget rektorerna. Det är således inte ett ansvar som kan läggas på elever genom elevkårer, elevråd eller andra elevsammanslutningar. Detta ska inte förväxlas med elevers rätt att gå samman för att påverka i frågor som är av gemensamt intresse. Denna rättighet tar avstamp i grundlagens föreningsfrihet och ska heller inte vara beroende av samhällets krav eller förväntningar. Elevers individuella inflytande och elevers rätt till inflytande genom sammanslutning bör särskiljas i skollagen.

I dagsläget organiserar sig elever i olika former. Det är viktigt att huvudmännen och rektorerna inte försöker styra elevers sammanslutningar. Dessa sammanslutningar får inte ses som ett sätt att säkerställa att elever får inflytande utan som en fristående förening som värnar elevernas intressen. I skollagen och i praktiken blandas dock de olika formerna för organisering ihop. Detta skapar problem för elevers möjligheter att organisera sig fritt.

Elevers rätt att själva avgöra vilka organisationsformer som ska användas för att få inflytande bör därför tydliggöras i skollagen.

Enligt Sveriges Elevkårer gick 55 procent av gymnasieeleverna på en skola med en elevkår, 27 procent var medlemmar i en elevkår, och på de skolor där elevkårer finns var ungefär hälften medlemmar i dem (2015). Dessutom visar en rapport från Sveriges Elevkårer att 75 procent av rektorerna har mycket högt eller högt förtroende för elevkåren där de finns. Trots det finns inte elevkårer omnämnda i skollagen, samtidigt som andra organisationsformer för elevers sammanslutningar finns omnämnda. Detta ger en felaktig bild bland rektorer på landets gymnasieskolor av att elevkårer inte är en lika vanlig eller legitim organisationsform som exempelvis elevråd. Möjligheten att organisera sig i elevkårer bör tydliggöras i skollagen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

22. Elever med särskilda behov, punkt 15 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 7 och
avslår motionerna
2015/16:1327 av Margareta Cederfelt och Eva Lohman (båda M),
2016/17:853 av Magnus Persson (SD),
2016/17:996 av Åsa Westlund (S) och
2016/17:1547 av Marta Obminska (M).

Ställningstagande

I dag är det oklart hur man bäst utreder läs- och skrivsvårigheter. Olika yrkesgrupper – logoped, psykologer och specialpedagoger – använder olika modeller vars resultat inte alltid sammanfaller. En felaktig bedömning kan få allvarliga konsekvenser för den enskilda eleven. Därför måste en sammanställning av kunskapsläget göras för att få en samordning och bättre kvalitet i diagnostiseringen av dyslexi.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

23. Nyanlända elever, punkt 16 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 33 och

avslår motionerna

2016/17:1068 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15,

2016/17:2042 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) och

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 31.

Ställningstagande

De flesta nyanlända elever börjar i en förberedelseklass innan de går vidare till en ordinarie klass. Lagstiftningen begränsar en elevs tid i förberedelseklass till maximalt två år. Flexibla skolor där eleverna efter sina egna förutsättningar stegvis kan gå över till vanlig undervisning är bra. Målsättningen ska vara att eleverna så snart som möjligt kommer in i den ordinarie undervisningen. Men bara om man har rätt förutsättningar. I dag är det otydligt vilka kunskaper som krävs för att gå vidare. Det är rektorns ansvar att kontinuerligt bedöma förutsättningarna för varje elev att övergå till undervisning i en ordinarie undervisningsgrupp i olika ämnen. Den lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2016 föreslår inte någon formaliserad bedömning för övergången. Vi vill därför utöka ambitionerna genom att införa en obligatorisk och formaliserad bedömning med ämnesspecifika kunskapsmål som förtydligar när en elev ska gå vidare till ordinarie undervisning. Vi vill dels att det tas fram underlag för vilka kunskapsmål en elev bör uppnå, dels att det tas fram examinationer som elever i förberedelseklass ska bli godkända i för att gå vidare till ordinarie klass.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

24. Nyanlända elever, punkt 16 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 31 och avslår motionerna
2016/17:1068 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15,
2016/17:2042 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),
2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34 och
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 33.

Ställningstagande

Det är en självklarhet att de vi benämner som tillståndslösa invandrare som väljer att bryta mot svensk lag och undvika verkställighet inte ska få ta del av det svenska välfärdssamhället. Att erbjuda ett flertal förmåner som inte ens svenska medborgare kan tillgodogöra sig och samtidigt ge polismyndigheten i uppdrag att utöka antalet utvisningar skickar motstridiga signaler såväl till migranter som till det svenska samhället som helhet. Det är inget annat än kontraproduktivt. Tillståndslösa invandrades förmåner i form av bl.a. skolgång bör därför begränsas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

25. Nyanlända elever, punkt 16 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1068 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15 och avslår motionerna
2016/17:2042 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),
2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34,
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 33 och
2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 31.

Ställningstagande

Det stora antalet asylsökande och nyanlända elever innebär en stor utmaning för den svenska skolan. Skolgången för asylsökande och nyanlända elever behöver förbättras ytterligare. På längre sikt krävs att staten tar tillbaka huvudmannaskapet för skolan för att uppnå likvärdiga förutsättningar för skolan i hela Sverige, men innan den reformen förverkligas behöver

kommuner satsa mer på skolor med låga resultat där andelen nyanlända elever ofta är hög.

Att snabbt lära sig svenska är grunden för att klara skolan och komma in i samhället. Vi vill att alla nyanlända elever ska få extra undervisning i svenska och att den ska anpassas efter varje elevs förkunskaper och behov. Nyanlända elever ska mötas av höga förväntningar och en undervisning som är anpassad till deras förkunskaper. Elevens kunskapsnivå ska kartläggas inom ett par månader för att eleven snabbt ska kunna delta i ordinarie undervisning i så många ämnen som möjligt.

De nyanlända ungdomar som kommer sent till Sverige ska ges en möjlighet att uppnå kunskapsmålen i den svenska grundskolan. De bör även omfattas av en förlängd skolplikt till 18 respektive 20 år, kunna studera enligt en prioriterad timplan och få ett kortare sommarlov för att nå behörighet till gymnasiet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 17. När det gäller motionsförslagen från företrädare från vårt parti hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12, 2015/16:UbU14 m.fl. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 17. När det gäller motionsförslagen från företrädare från vårt parti hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12, 2015/16:UbU14 m.fl. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (C)

Ulrika Carlsson i Skövde (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 17. När det gäller motionsförslagen från företrädare från mitt parti hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12, 2015/16:UbU14 m.fl. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 17. När det gäller motionsförslagen från företrädare från mitt parti hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12, 2015/16:UbU14 m.fl. Jag

vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (L)

Maria Weimer (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 17. När det gäller motionsförslagen från företrädare från mitt parti hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12, 2015/16:UbU14 m.fl. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 17. När det gäller motionsförslagen från företrädare från mitt parti hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12, 2015/16:UbU14 m.fl. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:1327 av Margareta Cederfelt och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell plan för stöd till barn med dyslexi och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:70 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning för skolpersonal i heders- och radikaliseringsproblematik och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:182 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ökad schemalagd idrott i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:195 av Margareta Cederfelt och Maria Plass (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elevers hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:196 av Daniel Riazat m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elevers individuella inflytande och elevers rätt till inflytande genom sammanslutning bör särskiljas i skollagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elevers rätt att själva avgöra vilka organisationsformer som ska användas för att få inflytande bör tydliggöras i skollagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten att organisera sig i elevkårer bör tydliggöras i skollagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:298 av Amir Adan och Saila Quicklund (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att erbjuda barn och unga minst 100 ytterligare timmar idrott under studietiden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:327 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagstadgad rätt till undervisning i punktskrift och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:404 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler obligatoriska schemalagda idrottstimmar i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:451 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förslaget om förstärkt elevhälsa och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:495 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer idrott och rörelse i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:553 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat inslag av fysiska aktiviteter i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:566 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolans uppdrag att erbjuda alla elever skolidrott och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:577 av Mathias Tegnér (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska lärarnas administrativa börda och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya yrkeskategorier i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:710 av Lars Hjalmered (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digital kompetens inom lärarfortbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:731 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket och Skolinspektionen bör ges i uppdrag att snarast genomföra samlade uppföljningar med fokus på kvaliteten på undervisningen i ämnet idrott och hälsa och säkerställa att läroplanen efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör följa upp simundervisningen i grundskolan och sätta hårdare press på huvudmännen så att alla elever inom grundskolan klarar kraven på simkunnighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:831 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort möjligheterna till undantag från reglerna om legitimation och betygsättning i fråga om lärarlegitimationen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:834 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorer i framtiden ska rekryteras bland erfarna och kunniga lärare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska göra en satsning på särbegåvade barn och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorer i framtiden ska rekryteras bland erfarna och kunniga lärare och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en satsning på fler vuxna i skolan och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtalsspråket under skoltid, med undantag för språklektioner, alltid bör vara svenska, undantaget skolor för nationella minoriteter och internationella skolor, och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolorna generellt bör förstärka undervisningen i svenska med ett särskilt fokus på elever med svagare kunskap i svenska och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka den schemalagda idrottsundervisningen till att innehålla något moment varje dag och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kött från djur som slaktats utan bedövning, så kallat halal- eller koscherslaktat kött, inte ska få förekomma i svenska skolor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:853 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat nationellt stöd för elever och ungdomar med diagnosen dyslexi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:936 av Lennart Axelsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elever med autism och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:948 av Phia Andersson (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av behovet av dokumentation inom skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:950 av Shadiye Heydari (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elever med funktionsnedsättningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:968 av Pia Nilsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att stärka studie- och yrkesvägledningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:996 av Åsa Westlund (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elever med särskilda behov ska ges rätt att avsluta den utbildning de påbörjat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1008 av Per-Arne Håkansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över utvecklingsmöjligheterna för sfi-lärare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1068 av Jan Björklund m.fl. (L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra skolgången för asylsökande och nyanlända och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1069 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen bör ändras för att ge ökade befogenheter för lärare och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärarna endast ska kunna undervisa och sätta betyg i de ämnen de har legitimation i och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny yrkeskategori bör införas, lärarassistenter, för att minska lärarnas arbetsbörda och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1082 av Roger Haddad (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre uppföljning av skolket i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör ställas tydligare krav i skollagen för huvudmännen att följa upp den otillåtna frånvaron och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ett nationellt uppdrag till Skolverket att genomföra en mer systematisk uppföljning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1130 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av fysisk aktivitet i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1138 av Jasenko Omanovic (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa möjligheter att främja inläringen av matematik och naturvetenskapliga ämnen genom att använda sig av barns och ungdomars intresse för idrott och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1223 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta invandrade lärare arbeta som lärarassistenter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1228 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om god kompetens inom adhd och dyslexi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1253 av Tina Ghasemi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en elevhälsogaranti och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1279 av Christian Holm Barenfeld och Åsa Coenraads (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör fokusera mer på trygghet och studiero i sina utvärderingar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska administrationen för lärare särskilt vad avser möjligheten att använda sanktioner och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1376 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorer som riktmärke ska tjänstgöra minst 5 procent som lärare för att stärkas i sin pedagogiska roll och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1380 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en maxnivå gällande antal elever per studie- och yrkesvägledare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1480 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för mer jobbfokus inom studie- och yrkesvägledningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1539 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frånvaro i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1547 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om extra stöd för elever som befaras inte nå undervisningens mål och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1623 av Fredrik Lundh Sammeli (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att alla barn ska nå målet att vara simkunniga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta simkunnighetsmålet till årskurs 3 och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1666 av Kent Härstedt (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillsyn och undervisning i simning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1700 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge lärare kunskap vad gäller FN:s barnkonvention och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1783 av Said Abdu (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rikta löneökningarna i skolan mot UF-lärare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1934 av Staffan Danielsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krafttag måste tas i de svenska skolorna för att säkra en god arbetsmiljö för både elever och lärare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör ges i uppdrag att skyndsamt ta fram rekommendationer till skolhuvudmännen för att underlätta anställning av studiehandledare på modersmål och modersmålslärare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2040 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra skrivelse i 2 kap. 17 § skollagen om utländska lärares möjlighet att undervisa och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2042 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att räkna bort nyanlända ur betygsstatistiken och i stället införa positiv särredovisning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2114 av Alexandra Anstrell m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tillägg i skollagen om att skolmåltiden ska vara god, trivsamt, näringsriktig, hållbar, säker och integrerad i verksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna för att återinföra de reglerade friluftsdagarna i svensk skola och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att återkomma med en rapport och förslag för implementering av reglerade friluftsdagar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2395 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att rekrytera rektorer inom statliga, regionala eller kommunala skolor internt inom respektive skola och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen rektorer med lärarbakgrund och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur elevhälsans kompetens kan stärkas för att möta de behov som nyanlända elever har, bl.a. inom traumabehandling, och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2707 av Sanne Lennström och Pyry Niemi (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra lärares och rektorernas möjlighet att hantera mobiltelefoner i sina klassrum och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2844 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa skrivningen i skollagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en statlig kompetensutvecklingsgaranti för lärare och skolledare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska administrationen för lärare och skolledare och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa lärarassistenter för att lärare ska få tid att vara lärare och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta referensgrupper bestående av exempelvis forskare inom utbildning, lärare och annan expertis som för en mer lyhörd skola skulle kunna göra små justeringar i kursplan och metoder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det digitala perspektivet inkluderas i alla delar av utbildningsväsendet, såsom lärarutbildningen och lärarnas och rektorernas kompetensutveckling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad än i dag vara integrerade i hela skolans verksamhet samt att obligatorisk praktik införs och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att även låta förskollärare inkluderas i försteläraryrket och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att idrottsundervisningen i grundskolan utökas och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samverkan mellan skolhälsovården, barnavården, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagningen och socialförvaltningen ökar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tillfälliga regellättnader för skolor och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillfälligt göra avsteg från kravet på behöriga lärare och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan höja kompetensen i att undervisa nyanlända elever och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolans roll för det suicidförebyggande arbetet bland unga och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3031 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga skollagen vad gäller fysisk tillgänglighet i skollokaler och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorsutbildningen ska innehålla krav på kunskaper om elever med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer aktiv studie- och yrkesvägledning och ett tydligare genusperspektiv genom hela skolan och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personal på skolor löpande utbildas i jämställdhet och hur sexuella trakasserier, könsrelaterat våld och kränkningar uppmärksammas och åtgärdas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3043 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur nyutexaminerade lärare kan få en bättre introduktion till läraryrket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3044 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en obligatorisk och förskoleanpassad befattningsutbildning i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra om förskolechefens titel till rektor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till Skolverket att se över lärarnas tidsanvändning och lämna förslag på hur mer tid kan frigöras till planering, kvalitetssäkring och undervisning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt centrum för professionsutveckling som samarbetar med landets lärosäten, Skolinspektionen, huvudmännen för skolan och

professionen bör inrättas för att garantera alla lärares och skolledares fortbildning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskapskontroller mellan förberedelseklass och ordinarie klass och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3066 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till Skolverket att ta fram och uppdatera en studie- och yrkesvägledningsplattform, i syfte att underlätta för elever och föräldrar att få information om studievägar, yrken och arbetsmöjligheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3190 av Mathias Sundin m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett lärarlyft i digital kunskap och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolhälsovården ska fråga om våldsutsatthet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolforskningsinstitutet ska få i uppdrag att granska skolans offentligfinansierade fortbildning så att den utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en sammanställning av kunskapsläget för att få en samordning och bättre kvalitet i diagnostiseringen av dyslexi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för det civila samhället att bidra till och delta i skolans verksamhet för att öka tryggheten i skolan men också för att avlasta lärarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värdet av fler vuxna i skolan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att frigöra tid för mer lärarledd ämnesundervisning och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorsutbildningen bör öppnas för fler, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att säkerställa att nyanlända elevers kunskaper bedöms skyndsamt och att de snabbt får en placering i lämplig årskurs och undervisningsgrupp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förtydliga regelverket kring förberedelseklasser, bl.a. för att undvika att eleverna blir kvar för länge i dessa, och om att öka möjligheterna för nyanlända att under en period få fokusera mer på ämnet svenska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyanlända lärares uppgifter som kan avlasta legitimerade lärare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att varje kommun ska genomföra en inventering av den fysiska skolmiljön, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som tydliggör att eleven respektive föräldrarna har ett ansvar för att medverka till en god skolmiljö, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som tydliggör att den som avsiktligt saboterar skolans fysiska miljö ska delta i att återställa det som skadats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet idrottstimmar ska utökas till 700 timmar i grundskolan och att antalet timmar i elevens val bör minskas med motsvarande timmar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka antalet idrottstimmar i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare kunskapskontroller i förberedelseklasserna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket ska utveckla fortbildningsinsatser i fler ämnen, likt Matematiklyftet, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla lärare ska omfattas av en individuell kompetensutvecklingsplan och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tillfälligt undantag från lärarlegitimation för pensionerade lärare och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de delar av skollagen som rör trygghet och studiero i syfte att tydliggöra och stärka lärares rätt att ingripa och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till förstelärare i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare kunskapskontroller i förberedelseklasserna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa tillståndslösa invandrares förmåner i form av skolgång och socialbidrag och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 17

Motion	Motionärer	Yrkanden
17. Motioner som bereds förenklat		
2016/17:70	Robert Stenkvist (SD)	
2016/17:182	Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M)	
2016/17:195	Margareta Cederfelt och Maria Plass (båda M)	
2016/17:298	Amir Adan och Saila Quicklund (båda M)	
2016/17:327	Bengt Eliasson m.fl. (L)	
2016/17:404	Jenny Petersson (M)	
2016/17:451	Saila Quicklund (M)	
2016/17:495	Gunilla Nordgren (M)	
2016/17:553	Jan Lindholm (MP)	
2016/17:566	Helena Bouveng (M)	
2016/17:577	Mathias Tegnér (S)	2
2016/17:710	Lars Hjalmered (M)	2
2016/17:731	Rossana Dinamarca m.fl. (V)	3 och 5
2016/17:831	Stefan Jakobsson m.fl. (SD)	9
2016/17:835	Stefan Jakobsson m.fl. (SD)	11, 28–30 och 38
2016/17:936	Lennart Axelsson (S)	
2016/17:950	Shadiye Heydari (S)	
2016/17:968	Pia Nilsson (S)	
2016/17:1130	Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S)	
2016/17:1228	Lotta Olsson (M)	
2016/17:1253	Tina Ghasemi (M)	
2016/17:1279	Christian Holm Barenfeld och Åsa Coenraads1 och 3 (båda M)	
2016/17:1480	Sten Bergheden (M)	2
2016/17:1623	Fredrik Lundh Sammeli (S)	1 och 2
2016/17:1700	Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)	3
2016/17:1783	Said Abdu (L)	2
2016/17:2206	Cassandra Sundin m.fl. (SD)	3 och 4

2016/17:2395	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2016/17:2844	Runar Filper (SD)	
2016/17:2954	Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C)	5, 7, 10, 34, 36 och 37
2016/17:3037	Annika Qarlsson m.fl. (C)	17
2016/17:3044	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	2 och 3
2016/17:3190	Mathias Sundin m.fl. (L)	6
2016/17:3211	Annika Eclund m.fl. (KD)	10, 16, 20, 22 och 29–31
2016/17:3346	Désirée Pethrus m.fl. (KD)	15
2016/17:3389	Anna Kinberg Batra m.fl. (M)	28